

Protokół kontroli kompleksowej przeprowadzonej w Gminnym Ośrodku Pomocy Rodzinie w Marianowie

Jednostka kontrolowana:

Gminny Ośrodek Pomocy Rodzinie w Marianowie

ul. Mieszka I 1

73 – 121 Marianowo

e-mail: gops@marianowo.pl

Elektroniczna skrzynka podawcza ePUAP: ePUAP: /GOPSMarianowo/SkrytkaESP

Adres strony internetowej: <https://gopsmarianowo.naszops.pl/>

Strona BIP: <https://gopsmarianowo.bip.gov.pl/>

Kontrolujący:

Kontrolę przeprowadził zespół inspektorów Wydziału Zdrowia i Polityki Społecznej Zachodniopomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Szczecinie w składzie:

- Iwona Szczygieł – starszy inspektor wojewódzki, osoba kierująca zespołem,
- Monika Wilczyńska – inspektor wojewódzki,

na podstawie upoważnienia Wojewody Zachodniopomorskiego nr 9/2024 z dnia 6 lutego 2024 r.

Kontrolę przeprowadzono na podstawie art. 22 pkt 8 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz.U. z 2024 r. poz. 1283 ze zm.) oraz rozporządzenia Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 9 grudnia 2020 r. w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej (Dz. U. z 2020 r., poz. 2285 ze zm.).

Kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Marianowie oraz Wójt Gminy Marianowo zostali powiadomieni o terminie przeprowadzenia kontroli, zgodnie z §12 ust. 1 rozporządzenia w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej.

W dniu 8 stycznia 2024 r. kontrolujący złożyli oświadczenia o braku okoliczności uzasadniających wyłączenie ich od udziału w kontroli.

(akta kontroli str. 1-8)

Termin i miejsce kontroli:

Kontrolę przeprowadzono w dniach 26 – 29 lutego 2024 r. w siedzibie Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Marianowie.

Zakres kontroli

Kontrolą objęto zagadnienia dotyczące sposobu realizacji zadań gminy z zakresu pomocy społecznej wynikających z ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej w okresie od 1 stycznia 2023 r. do dnia zakończenia kontroli.

Kontrola została przeprowadzona w oparciu o Program kontroli kompleksowej w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Marianowie.

(akta kontroli str. 9-19)

Ilekoć w niniejszym protokole użyto następujących skrótów, oznaczają one:

1. „Ośrodek” lub „GOPS” – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Marianowie;
2. „Gmina”, „UG” – Gmina Marianowo;
3. „ustawa o pomocy społecznej” - ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1283 z późn. zm.);
4. „Rozporządzenie w sprawie wywiadu środowiskowego” – Rozporządzenie Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 8 kwietnia 2021 w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego (Dz. U. poz. 893 z późn. zm.);
5. „Kodeks postępowania administracyjnego” lub „k.p.a.” – ustawa z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 572 z późn. zm.);
6. „Program dożywiania” lub „Program” - uchwała Nr 140 Rady Ministrów z dnia 15 października 2018 r. w sprawie ustanowienia wieloletniego rządowego programu "Posiłek w szkole i w domu" na lata 2019-2023 (M.P. z 2018 r., poz. 1007) oraz uchwała nr 149 Rady Ministrów z dnia 23 sierpnia 2023 r. w sprawie ustanowienia wieloletniego rządowego programu "Posiłek w szkole i w domu" na lata 2024-2028 (M. P. z 2023 r. poz. 881);
7. „FEBŻ” - Program Fundusze Europejskie na Pomoc Żywnościową 2021-2027 zatwierdzony komunikatem Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 15 grudnia 2022 r. o podjęciu przez Komisję Europejską decyzji zatwierdzającej program „Fundusze Europejskie na Pomoc Żywnościową 2021–2027” (Monitor

Polski, Dziennik Urzędowy Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 28 grudnia 2022 r., poz. 1272);

8. „Wywiad”, „Wywiad środowiskowy” - kwestionariusz rodzinnego wywiadu środowiskowego, którego wzór został określony w załączniku Nr 1 do rozporządzenia Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 8 kwietnia 2021 w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego (Dz.U. z 2021 r., poz. 893);
9. „CAS” - Centralna Aplikacja Statystyczna;
10. „WTZ” - Warsztat Terapii Zajęciowej.

Nadzór nad działalnością Ośrodka sprawuje Wójt Gminy Marianowo.

Ustalenia zawarte w protokole oparto o pisemne informacje udzielone przez Kierownika Ośrodka oraz skontrolowaną dokumentację.

Ustalenia kontroli

I. Struktura organizacyjna ośrodka pomocy społecznej

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Marianowie powstał na podstawie Uchwały Nr X/44/90 Gminnej Rady Narodowej w Marianowie z dnia 20 kwietnia 1990 r. w sprawie powołania Ośrodka Pomocy Społecznej w Marianowie.

W kontrolowanym okresie Ośrodek posiadał statut oraz regulamin organizacyjny, uwzględniające realizację zadań wynikających z ustawy o pomocy społecznej.

W okresie objętym kontrolą do podstawowych zadań Ośrodka należała realizacja zadań z zakresu ustawy o pomocy społecznej. Dodatkowo kontrolowanej jednostce Gmina zleciła:

1. przyznawanie i wypłacanie dodatków mieszkaniowych,
2. przyznawanie i wypłacanie świadczeń rodzinnych i alimentacyjnych,
3. podejmowanie działań wobec dłużników alimentacyjnych,
4. udzielanie pomocy materialnej o charakterze socjalnym dla uczniów zamieszkałych na terenie Gminy, należące do właściwości gminy z zakresu wspierania rodziny i pieczy zastępczej,
5. przyznawanie i wypłacanie dodatków energetycznych,
6. inne zadania wynikające z upoważnienia lub przepisów prawa.

Siedziba Ośrodka mieści się na parterze budynku Urzędu Gminy Marianowo, przy ul. Mieszka I 1 w Marianowie. Do budynku prowadzą schody oraz podjazd dostosowany do potrzeb osób z niepełnosprawnościami. Klienci Ośrodka przyjmowani byli w godzinach 7¹⁵ – 15¹⁵. Pomieszczenia Ośrodka nie były dostosowane do potrzeb osób z niepełnosprawnościami. W związku z tym pracownicy socjalni, po uprzednim kontakcie telefonicznym, odwiedzali osoby z niepełnosprawnościami w miejscu ich zamieszkania.

Ośrodek wyposażony jest w sprzęt biurowy oraz komputerowy i w zakresie pomocy społecznej pracuje z zastosowaniem systemu informatycznego POMOST Std.

Ośrodkiem kieruje Kierownik, który reprezentuje go na zewnątrz i jest za niego odpowiedzialny.

Dokumentację bieżącą świadczeniobiorców przechowywano w teczkach osobowych podpisanych imieniem i nazwiskiem w metalowych zamykanych szafach, które znajdują się w biurze Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Marianowie. Pokoje zamykane są na klucz. Budynek, w którym znajduje się Ośrodek jest monitorowany, kamery umieszczone są na zewnątrz oraz w ciągu komunikacyjnym na parterze budynku.

Świadczenia wypłacano w kasie Agencji PKO, przekazem pocztowym lub na konto klientów.

Ośrodek posiadał aktualne przepisy kancelaryjne oraz jednolity rzeczowy wykaz akt (JRWA), wprowadzone Zarządzeniem nr 14/2015 Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Marianowie z dnia 12 sierpnia 2015 r., zmienianym Zarządzeniem nr 18/2023 z dnia 28 sierpnia 2023 r. Ustalono, że wydawanym decyzjom nadawano numery zgodnie z przyjętym JRWA, a wnioski klientów kierowane do Ośrodka rejestrowano zgodnie z przyjętą instrukcją kancelaryjną.

W kontrolowanej jednostce prowadzony był rejestr skarg i wniosków. Ustalono, że w okresie objętym kontrolą nie było skarg na pracowników Ośrodka, ani na działalność kontrolowanej jednostki.

Ośrodek nie dysponował samochodem służbowym, a pracownicy socjalni, przeprowadzający wywiady środowiskowe, po terenie gminy, poruszali się samochodami prywatnymi. Pracownicy socjalni posiadali legitymacje służbowe, zgodne

ze wzorem określonym w rozporządzeniu Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 8 kwietnia 2021 r. w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego.

Wyjścia pracowników socjalnych były dokumentowane w rejestrze wyjść służbowych w sposób ogólny, np.: „teren Gminy, Gogolewo, Gm. Marianowo, itp.". W rejestrze wyjść nie wskazywano celu wyjścia, tj. imion i nazwisk klientów, adresów oraz celu, np. wywiad środowiskowy, wizyta w środowisku w innej sprawie, itp. Brak szczegółowego wskazania ww. informacji skutkowało brakiem nadzoru nad wykonywaniem zadań i kontrolą bezpieczeństwa pracowników w terenie. W związku z tym pouczono Kierownika Ośrodka o zasadności dokumentowania informacji pozwalających na dokładne określenie miejsca, do którego udają się pracownicy socjalni oraz celu wyjścia służbowego.

Na stanowisku Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Marianowie od dnia 08.03.2022 r. jest zatrudniona Pani Natalia Borowska.

Na podstawie art. 110 ust. 7 ustawy o pomocy społecznej upoważnienie do wydawania decyzji administracyjnych w zakresie pomocy społecznej posiada Kierownik Ośrodka Pani Natalia Borowska – na podstawie Zarządzenia Wójta Gminy Marianowo z dnia 11 lipca 2022 r. w sprawie upoważnienia Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej.

Do wydawania decyzji administracyjnych, na podstawie art. 110 ust. 7 ustawy o pomocy społecznej nie upoważniono żadnej osoby, a Kierownik Ośrodka podczas rozmowy poinformowała, że podczas jej nieobecności decyzje podpisuje Wójt Gminy Marianowo.

(akta kontroli str. 20 –26 oraz 271 - 272)

II. Stan zatrudnienia i kwalifikacje osób zatrudnionych

W Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Marianowie w dniu kontroli zatrudnionych było 3 pracowników socjalnych.

Zgodnie z art. 122 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej osoby kierujące jednostkami organizacyjnymi pomocy społecznej są obowiązane posiadać, co najmniej 3-letni staż pracy w pomocy społecznej oraz specjalizację z zakresu organizacji pomocy społecznej. Kierownik Ośrodka spełniała wymogi kwalifikacyjne określone w art. 122 ust. 1 ustawy.

Wymagania kwalifikacyjne pracowników socjalnych określa art. 116 ust. 1 oraz art. 156 ustawy o pomocy społecznej. W trakcie kontroli ustalono, że pracownicy socjalni spełniali wymagane przepisami kwalifikacje.

Zgodnie z art. 110 ust. 11 ustawy o pomocy społecznej ośrodek pomocy społecznej zatrudnia pracowników socjalnych proporcjonalnie do liczby ludności w stosunku jeden pracownik socjalny zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na 2000 mieszkańców lub proporcjonalnie do liczby rodzin i osób samotnie gospodarujących, objętych pracą socjalną w stosunku jeden pracownik socjalny zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na nie więcej niż 50 rodzin i osób samotnie gospodarujących. Brzmienie art. 110 ust. 11 ustawy dopuszcza dwa sposoby ustalania liczby pracowników socjalnych - w odniesieniu do liczby mieszkańców lub w odniesieniu do liczby rodzin i osób samotnie gospodarujących objętych pracą socjalną. Ośrodek w Marianowie ustalał liczbę pracowników socjalnych w odniesieniu do liczby mieszkańców. Na dzień rozpoczęcia kontroli liczba mieszkańców Gminy Marianowo wynosiła 2880 osób.

W myśl art. 110 ust. 12 ww. ustawy ośrodek pomocy społecznej zatrudnia w pełnym wymiarze czasu pracy nie mniej niż 3 pracowników socjalnych. Należy, zatem stwierdzić, że stan zatrudnienia pracowników socjalnych Ośrodka na dzień kontroli był zgodny z art. 110 ust. 11 i ust. 12 ustawy.

Pracownikom socjalnym, realizującym pracę socjalną w środowisku, wypłacono dodatek do wynagrodzenia zasadniczego zgodnie z art. 121 ust. 3a ustawy o pomocy społecznej, który nie był wliczany do wysokości wynagrodzenia zasadniczego osób zatrudnionych na stanowisku pracownika socjalnego.

Pracownicy socjalni, w kontrolowanym okresie, korzystali ze swojego uprawnienia do szkoleń podnoszących poziom bezpieczeństwa osobistego podczas wykonywania czynności zawodowych oraz superwizji określonych odpowiednio w art. 121 ust. 2c i art. 121a ustawy o pomocy społecznej.

Pracownicy socjalni realizowali obowiązek wynikający z art. 119 ust. 2 pkt 6 u.p.s., polegający na podnoszeniu swoich kwalifikacji zawodowych poprzez udział w szkoleniach. W okresie objętym kontrolą pracownicy socjalni brali udział w szkoleniach, spotkaniach oraz konferencjach pn.:

1. Opieka wytchnieniowa – asystent osobisty osoby niepełnosprawnej – 1 osoba;
2. Szkolenie z zakresu zarządzania i organizacji usług społecznych – 1 osoba;
3. Dokumentacja w pracy pracownika socjalnego jako wizerunek profesjonalnego działania – 1 osoba;
4. Podstawy prawne organizacji i funkcjonowania pieczy zastępczej – 2 osoby;
5. Szkolenie podsumowujące z zakresu ustawy o pomocy społecznej – 4 osoby;
6. E – Usługi Projektu ZONE – 2 osoby;
7. Nowelizacja ustawy o pomocy społecznej - 4 osoby;
8. Konferencja Regionalna, pt. „Parents first – Rodzicu najpierw zadбай o siebie” – 2 osoby;
9. Konferencja dotycząca zdrowia psychicznego oraz tworzenia lokalnych aliansów przeciw depresji – 4 osoby;
10. Spotkanie podsumowujące pn. „Szowes-owes w regionie stargardzkim” – 1 osoba;
11. Współpraca pracownika socjalnego – asystenta rodziny – koordynatora pieczy zastępczej – 3 osoby;
12. Zwolnienie z ponoszenia z odpłatności za pobyt w DPS, opłata za pobyt w DPS zastępcza uiszczana przez gminę i jej zwrot, opłata zaniżona i jej uzupełnienie.

Ośrodek stosuje zabezpieczenia, określone w art. 100 ust. 6 u.p.s. w celu ochrony danych osobowych.

(akta kontroli str. 27 -33)

III. Ogólne założenia polityki społecznej

Gmina Marianowo posiadała opracowaną Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych, określoną w art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy o pomocy społecznej, przyjętą uchwałą Nr XXII/120/2020 Rady Gminy w Marianowie z dnia 30 grudnia 2020 r. w sprawie przyjęcia Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2021-2027. Ustalono, że Strategia zawiera elementy wskazane w art. 16b ust. 2 ustawy o pomocy społecznej.

Kierownik GOPS przedłożyła raport z przeprowadzonego w 2023 r. monitoringu Strategii za lata 2021 – 2022 oraz projekt uchwały Rady Gminy Marianowo (projekt z dnia 15 lutego 2024 r.) w sprawie przyjęcia raportu z przeprowadzonego za lata 2021 –

2022 monitoringu „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Marianowo na lata 2021 – 2027”. Raport zawiera ocenę stopnia realizacji celów strategicznych – w oparciu o wskaźniki. Raport określa wartość wskaźników.

Nie wniesiono uwag do badanych dokumentów.

Określoną w art. 16a ust. 1 ustawy o pomocy społecznej „Ocenę Zasobów Pomocy Społecznej za 2022 r.” przedłożono Radzie Gminy Marianowo oraz przekazano w CAS do Urzędu Marszałkowskiego w dniu 19.04.2023 r., tj. w terminie określonym w z art. 16a ust. 4 ww. ustawy. Dokument zawiera rekomendacje i wnioski końcowe, które stanowią podstawę do planowania budżetu na rok następny.

Nie wniesiono uwag do badanego dokumentu.

Podczas czynności kontrolnych ustalono, że w kontrolowanym okresie, opracowano określone w art. 110 ust. 9 ustawy o pomocy społecznej, sprawozdania roczne z działalności Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Marianowie wraz z potrzebami w zakresie pomocy społecznej (za 2022 r. w dniu 17.01.2023 r., natomiast za rok 2023 w dniu 23.01.2024 r.).

Sprawozdania resortowe MRiPS-03 i MRiPS-05 za 2023 r., przekazywano Wojewodzie Zachodniopomorskiemu za pośrednictwem Centralnej Aplikacji Statystycznej, w terminach określonych przez Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej.

W kontrolowanym okresie Gmina Marianowo zabezpieczała potrzeby mieszkańców w zakresie schronienia dla osób bezdomnych i w celu realizacji zadania własnego poprzez zawarcie umów ze:

- Stowarzyszeniem Ludzi Bezdomnych i Samotnych Matek z Dziećmi w Stargardzie przy ul. Okulickiego 3 na udzielanie schronienia w schronisku dla osób bezdomnych;
- Stowarzyszeniem Jesień w Nowym Jasińcu 45 – schronienie w schronisku dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi;
- Stowarzyszeniem Na Rzecz Oparcia Społecznego i Rozwoju „Perspektywa” schronienie w schronisku dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi.

W kontrolowanym okresie pomoc w formie tymczasowego schronienia zapewniono w:

- 2023 r. – dla 3 osób w schronisku dla osób bezdomnych,
- 2024 r. – dla 2 osób w schronisku dla osób bezdomnych.

W badanym okresie żadnej osobie nie udzielano pomocy w formie schronienia tymczasowego w schronisku dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi, noclegowni i ogrzewalni.

W kontrolowanym okresie Gmina nie zapewniała tymczasowego schronienia w formie ogrzewalni i noclegowni. Zważywszy na to, że art. 48a ust. 1 i ust. 4 ustawy o pomocy społecznej określa cztery formy tymczasowego schronienia, tj. noclegownię, schronisko dla osób bezdomnych albo schronisko dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi oraz ogrzewalnię, obligatoryjny charakter zadania wynikającego z art. 17 ust. 1 pkt 3 ww. ustawy wymaga realizacji poprzez zapewnienie tymczasowego schronienia we wszystkich formach określonych przepisem art. 48a u.p.s. Należy zatem uznać, że w kontrolowanym okresie Gmina Marianowo nie realizowała w całości zadania własnego, określonego art. 17 ust. 1 pkt 3 ustawy o pomocy społecznej.

W toku kontroli ustalono, że Gmina Marianowo zgłosiła do „Rejestru Miejsc, w których gminy Województwa Zachodniopomorskiego udzielają tymczasowego schronienia”, określonego w art. 48a ust. 11b ustawy o pomocy społecznej miejsca, w których udziela schronienia tymczasowego. Ustalono, że w 2023 r. zgłoszenie do ww. Rejestru nastąpiło z uchybieniem terminu określonego w art. 48a ust. 11c ww. ustawy.

Kierownik Ośrodka wyjaśniła, że uchybienie terminu było spowodowane błędną interpretacją przepisów (akta kontroli str. 37). W 2024 r. zgłoszenie zmian w Rejestrze nastąpiło z zachowaniem terminu, w związku z czym należało uznać, że uchybienie zostało wyeliminowane i nie wnoszę uwag w tym zakresie.

Nie wniesiono innych uwag do badanego obszaru.

W zakresie wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi, Kierownik Ośrodka poinformowała, że na terenie Gminy, w miejscowości Dzwonowo funkcjonuje Warsztat Terapii Zajęciowej, prowadzony przez Fundację Nowe Możliwości, który jest przeznaczony dla 40 pełnoletnich uczestników, posiadających orzeczenie o niepełnosprawności ze wskazaniem do uczestnictwa w terapii zajęciowej.

Kierownik Ośrodka poinformowała, że w okresie poddanym kontroli w zakresie prowadzenia poradnictwa specjalistycznego (rodzinnego, prawnego i psychologicznego), GOPS w Marianowie współpracował z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Stargardzie, Regionalnym Centrum Kryzysowym w Stargardzie. Ponadto w 2023 r. na terenie gminy utworzono Punkt Informacyjny – Konsultacyjny, w którym, raz w miesiącu (wg harmonogramu), dyżury pełnili: mediator rodzinny, pracownik socjalny oraz terapeuta uzależnień. W 2023 r. udzielono porad:

- mediatora rodzinnego – dla 2 osób,
- pracownika socjalnego – dla 5 osób,
- terapeuty uzależnień - dla 8 osób.

Ponadto w Urzędzie Gminy Marianowo, raz w tygodniu (wtorki) bezpłatnych porad prawnych udzielał radca prawny (gmina nie posiada rejestru udzielonych porad).

Informacje o dostępnych formach poradnictwa specjalistycznego udostępniano na tablicach ogłoszeń w każdej miejscowości gminy oraz na drzwiach Urzędu Gminy Marianowo i Biblioteki Publicznej w Marianowie. Ponadto informacje publikowano na stronie internetowej Ośrodka, Urzędu Gminy oraz na platformie internetowej Facebook UG w Marianowie.

Nie wniesiono uwag do badanego obszaru.

Gmina nie prowadzi mieszkań treningowych lub wspomaganych określonych z art. 53 ustawy o pomocy społecznej. Kierownik Ośrodka poinformowała, że cyt. „(...) W przypadku wystąpienia sytuacji, która wymagałaby wsparcia w formie mieszkania chronionego Ośrodek Pomocy Społecznej w Marianowie będzie czynił starania w celu zapewnienia takiego świadczenia.” Uzyskano również informację, że na dzień kontroli, po rozeznaniu sytuacji w terenie, przez pracowników socjalnych nie było konieczności zapewniania ww. formy wsparcia. Przy czym ustalono, że analizy potrzeb w ww. zakresie nie udokumentowano w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Marianowo. Zgodnie z art. 17 ust. 1 pkt 12 ustawy o pomocy społecznej do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy prowadzenie i zapewnienie miejsc w mieszkaniach treningowych lub wspomaganych. Obligatoryjny charakter ww. zadania wymaga od Gminy, w szczególności zbadania potrzeb w zakresie prowadzenia miejsc w mieszkaniach treningowych lub wspomaganych oraz podjęcia niezbędnych działań w tym kierunku i uregulowania sposobu postępowania w

przypadku konieczności zapewnienia miejsca w ww. mieszkaniach, np. opisanie procedury postępowania w przypadku wystąpienia konieczności zapewnienia miejsc w mieszkaniach treningowych lub wspomaganych. Należy zaznaczyć, że każdy organ administracji publicznej jest zobowiązany do wykonywania zadań, jakie spoczywają na nim z mocy ustawy. Tylko w przypadku, gdy zostanie ustalone, że brak jest potrzeby realizacji danego zadania, zadanie może nie być realizowane. W zakresie pomocy społecznej, ocena czy zadanie wymaga realizacji, jest dokonywana, m. in. w Strategii.

W kontrolowanym okresie Gmina Marianowo nie prowadziła domów pomocy społecznej i ośrodków wsparcia o zasięgu gminnym, określonych w art. 17 ust. 2 ppkt 3 u.p.s. W przypadku konieczności zapewnienia całodobowej opieki i pielęgnacji osoby wymagające takiej formy pomocy kierowane były do domów pomocy społecznej na terenie innych gmin.

Nie wniesiono uwag do badanego obszaru.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Marianowie, w okresie objętym kontrolą, nie realizował projektów socjalnych, określonych w art. 17 ust. 2 pkt 3a ustawy o pomocy społecznej. Kierownik Ośrodka poinformowała, że powodem była długa usprawiedliwiona nieobecność jednego z pracowników socjalnych. W efekcie czego inni pracownicy byli obciążeni dodatkowymi zadaniami. Wyjaśnienie przyjęto.

Nie wniesiono uwag do badanego obszaru.

Kierownik kontrolowanej jednostki poinformowała, że Ośrodek upowszechnia oferty pracy oraz informacje o wolnych miejscach pracy, jak również informacje o usługach poradnictwa zawodowego i o szkoleniach, poprzez publikowanie ich na swojej stronie internetowej. Ponadto pracownicy socjalni w rozmowach z klientami informowali o aktualnych ofertach pracy oraz ofercie szkoleń dofinansowywanych przez Powiatowy Urząd Pracy w Stargardzie. Należało więc stwierdzić, że w okresie objętym kontrolą, realizowano zadanie w zakresie współpracy z powiatowym urzędem pracy, określone w art. 17 ust. 2 pkt 5 u.p.s.

Nie wniesiono uwag do badanego obszaru.

(akta kontroli str. 34- 40)

IV. Tryb przyznawania świadczeń z pomocy społecznej

W zakresie trybu przyznawania świadczeń z pomocy społecznej kontroli podlegają świadczenia w postaci:

1. zasiłków stałych,
2. zasiłków okresowych,
3. zasiłków celowych i specjalnych celowych,
4. dożywiania (posiłki, zasiłki celowe, pomoc rzeczowa),
5. usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych,
6. specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi,
7. kierowania do domów pomocy społecznej i ustalania odpłatności za pobyt w DPS,
8. pomocy rzeczowej w formie schronienia, zapewnienia posiłku oraz niezbędnego ubrania,
9. zasiłków celowych na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego,
10. sprawienia pogrzebu,
11. kontraktów socjalnych.

Z analizy sprawozdania rocznego MPiPS-03 z udzielonych świadczeń pomocy społecznej – pieniężnych, w naturze i usługach za 2023 r. oraz sprawozdania z dożywiania za 2023 r. wynika, że GOPS w Marianowie zrealizował następujące świadczenia:

- zasiłki stałe – dla 27 osób,
- zasiłki okresowe – dla 27 osób,
- schronienie – dla 3 osób,
- posiłek – dożywianie - dla 41 osób,
- zasiłki pieniężne – dożywianie – dla 96 osób,
- zasiłki celowe i w naturze ogółem – dla 53 osób,
- usługi opiekuńcze – dla 31 osób,
- odpłatność za pobyt w domu pomocy społecznej – dla 3 osób,
- zasiłki celowe na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego – dla 1 osoby,
- kontrakty socjalne – 6 kontraktów

Wyboru dokumentacji kontrolnej dokonano na podstawie losowania, określonej liczby świadczeniobiorców z list wypłat poszczególnych świadczeń pieniężnych oraz z dostępnych list grup poszczególnych form pomocy niepieniężnej w miesiącu marcu 2023 r. i wrześniu 2023 r. W razie braku na liście wystarczającej liczby świadczeniobiorców do wyboru próby, pod uwagę wzięte będą inne miesiące z okresu objętego kontrolą.

Zasiłki stałe i składki na ubezpieczenie zdrowotne

Sprawdzono wybraną dokumentację określonej liczby świadczeń obiorców, z list wypłat poszczególnych świadczeń pieniężnych w miesiącu marcu 2023 r. i wrześniu 2023 r., którym przyznano zasiłki stałe, określone w art. 37 ust. 1 pkt 1 i pkt 2 ustawy o pomocy społecznej, na podstawie następujących decyzji:

1. PS.4010.3.31.1.22 z dnia 16.01.2023 r.,
2. PS.4010.3.08.23 z dnia 31.08.2023 r.,
3. PS.4010.3.07.23 z dnia 28.07.2023 r.,
4. PS.4010.3.05.23 z dnia 19.09.2023 r.,
5. PS.4010.3.30.1.22 z dnia 14.02.2023 r.

(akta kontroli str.41 - 43)

W podstawie prawnej wszystkich badanych decyzji wskazano: art. 9 ust. 1 pkt 25 ustawy o powszechnym ubezpieczeniu z NFZ z dnia 2023 r., tj. ustawę, która została uchylona, zamiast art. 17 pkt 20 ustawy o pomocy społecznej i art. 66 ust. 1 pkt 26 ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych; brak art. 106 ustawy o pomocy społecznej. Brak również wskazania rozporządzenia o zweryfikowanym kryterium dochodowym. Natomiast w rozstrzygnięciu ww. decyzji wskazano art. 108 k.p.a., nadający im rygor natychmiastowej wykonalności, jednak nie wykazano uzasadnienia do tego uprawnienia. Uchybienie nie miało wpływu na udzieloną pomoc. Zgodnie, z ww. przepisem decyzji, od której służy odwołanie, może być nadany rygor natychmiastowej wykonalności, gdy jest to niezbędne ze względu na ochronę zdrowia lub życia ludzkiego albo dla zabezpieczenia gospodarstwa narodowego przed ciężkimi stratami bądź też ze względu na inny interes społeczny lub wyjątkowo ważny interes strony. Jednakże rzeczzone decyzje w treści nie odzwierciedlały takiej konieczności w treści uzasadnień. Z uwagi na to, że uchybienie nie miało wpływu na przyznanie pomocy poinstruowano Kierownika Ośrodka, że

zgodnie z aktualnym orzecnictwem z urzędu rygor natychmiastowej wykonalności może być nadany wtedy, gdy zwłoka z jej wykonaniem stwarza stan zagrożenia dla zdrowia lub życia ludzkiego albo gdy grozi gospodarstwu narodowemu ciężkimi stratami, gdy w danym czasie i w danej sytuacji nie można się obejść bez wykonania praw lub obowiązków, o których rozstrzyga się w decyzji, ponieważ zwłoka w ich wykonaniu zagraża dobrom chronionym, określonym w art. 108 § 1 k.p.a. Zagrożenie to musi mieć realny charakter i nie może być tylko prawdopodobne, a okoliczność ta musi być uwidoczniła w uzasadnieniu postanowienia o nadaniu rygoru natychmiastowej wykonalności (Wyrok WSA w Rzeszowie z 6.04.2020 r., II SA/Rz 179/20).

Ponadto, badane decyzje były nieczytelne, sporządzone różną wielkością czcionki (drobny druk, kursywa i podkreślenia), co powodowało utrudniony odbiór zawartej w nich treści, co zważywszy na odbiorców decyzji o przyznaniu zasiłków stałych nie powinno mieć miejsca. Podczas kontroli Kierownik Ośrodka wyjaśniła, że błędy w decyzjach wynikały z niewystarczająco wnikliwego nadzoru i kontroli z jej strony. Jednocześnie podczas kontroli wprowadzony został nowy wzór decyzji przyznającej zasiłek stały, który był czytelny, nie zawierał art. 108 k.p.a. i posiadał niezbędne elementy w podstawie decyzji. W związku z powyższym należy uznać, że uchybienie zostało wyeliminowane.

(akta kontroli str. 44 – 50)

Poddana kontroli dokumentacja zawiera wniosek z datą wpływu do Ośrodka, a także dokumenty stanowiące podstawę przyznania świadczenia. Przyznanie zasiłków stałych poprzedzone było przeprowadzonymi, w ustawowym terminie, rodzinnymi wywiadami środowiskowymi, które wyczerpująco opisywały sytuacje osób i rodzin. Dochód klientów był prawidłowo ustalany. Pomoc przyznawana była w ciągu miesiąca od złożenia wniosku. Decyzje administracyjne zostały wydane w terminie do 30 dni od daty wpływu do Ośrodka wniosku wraz z wymaganą dokumentacją, zawierały wszystkie elementy określone art. 107 k.p.a. i wskazywały okres, na jaki został przyznany zasiłek stały oraz termin wypłaty świadczenia. W kontrolowanej dokumentacji odnotowano potwierdzenie odbioru decyzji przez stronę.

Nie wniesiono innych uwag do kontrolowanej dokumentacji.

Zasiłki okresowe

Sprawdzono wybraną, zgodnie z założoną metodą, dokumentację osób, którym przyznano zasiłki okresowe, określone w art. 38 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej, na podstawie następujących decyzji:

1. PS.4010.1.10.23 z dnia 19.01.2023 r.,
2. PS.4010.1.15.23 z dnia 09.03.2023 r.,
3. PS.4010.1.32.23 z dnia 06.09.2023 r.,
4. PS.4010.1.35.23 z dnia 22.09.2023 r.,
5. PS.4010.1.34.23 z dnia 15.09.2023 r.

(akta kontroli str. 52 – 53)

W podstawie prawnej badanych decyzji, nie wskazano rozporządzenia w sprawie kryterium dochodowego w pomocy społecznej. Ponadto uzasadnienie prawne nie zawiera jednostek redakcyjnych, a uzasadnienie faktyczne sporządzono bardzo lakonicznie, tj. "na podstawie przeprowadzonego wywiadu środowiskowego i posiadanych dokumentów, stwierdzić należy, że spełnia pan kryteria do przyznania pomocy zgodnie z osnową decyzji". Wskazano Kierownikowi Ośrodka, że zapis dotyczący „osnowy” może być dla klientów niezrozumiały.

Dodatkowo, większości badanym decyzjom (pkt 1-2 oraz pkt 4-5) nadano rygor natychmiastowej wykonalności, określony w art. 108 k.p.a., którego nie wykazano w podstawie prawnej, ani nie uzasadniono w decyzji i dokumentacji sprawy. Stanowisko w tym zakresie przedstawiono w treści niniejszego protokołu na str. 13.

Poza tym, w uzasadnieniu decyzji przy kwotach kryterium dochodowego wskazano wartość „netto”, co jest sprzeczne z rozporządzeniem w sprawie zweryfikowanych kryteriów dochodowych oraz kwot świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej i świadczy o nienależytym nadzorze Kierownika Ośrodka nad sporządzaną dokumentacją.

Na wywiadach środowiskowych, badanych spraw, znajdowała się pieczęć, która nie spełniała wymogów określonych rozporządzeniem w sprawie wywiadu środowiskowego, tj. brakowało numeru NIP lub REGON. Informacje zawarte w wywiadzie nie odzwierciedlają pełnej sytuacji rodziny wnioskodawcy.

W decyzji wskazanej w pkt 1 brak pouczenia o prawie do zrzeczenia się odwołania i skutkach zrzeczenia się odwołania określonego w art. 127a k.p.a., co uchybiało art. 107 §1 pkt 7 kodeksu.

W badanej sprawie strona postępowania wnioskowała w sposób ogólny o „przyznanie zasiłku”. Taki sam wniosek widniał w części kwestionariusza rodzinnego wywiadu środowiskowego, dotyczącej potrzeb i oczekiwań zgłoszonych przez stronę podczas wywiadu środowiskowego. Natomiast w treści planu pomocy, prócz przyznania zasiłku okresowego, do którego strona miała uprawnienia, zaplanowano pomoc w formie zasiłku celowego "na posiłek" w kwocie 500 zł. Przy czym nie uzupełniono w ww. zakresach wniosku, nie odebrano od strony oświadczenia i nie odzwierciedlono konkretnych potrzeb w kwestionariuszu wywiadu. Pouczono Kierownika Ośrodka o zasadności precyzyjnego ustalania form świadczeń i odzwierciedlania ustaleń w dokumentacji spraw, ponieważ stanowią one, m.in. podstawę do sformułowania rozstrzygnięć wydanych decyzji administracyjnych. W kwestionariuszu rodzinnego wywiadu środowiskowego, w części dotyczącej innych form wsparcia, pracownik socjalny wpisał „praktyczna porada”, jednak nie wskazał w jakim zakresie udzielono rzeczowej porady.

W decyzji wskazanej w pkt 2 brak pouczenia o prawie do zrzeczenia się odwołania i skutkach zrzeczenia się odwołania określonego w art. 127a k.p.a., co uchybiało art. 107 §1 pkt 7 kodeksu. W badanej sprawie strona postępowanie wnioskowała „o udzielenie pomocy w formie ubezpieczenia zdrowotnego na okres 90 dni ze środków publicznych” oraz „o pomoc finansową”. Taki sam wniosek widniał w części kwestionariusza rodzinnego wywiadu środowiskowego, dotyczącej potrzeb i oczekiwań zgłoszonych przez stronę podczas wywiadu środowiskowego. Natomiast w treści planu pomocy, prócz objęcia ubezpieczeniem zdrowotnym ze środków publicznych na okres 90 dni, przyznano zasiłek okresowy, do którego strona miała uprawnienia oraz zaplanowano pomoc w formie zasiłku celowego "na posiłek" w wys. 150 zł. Przy czym nie uzupełniono w ww. zakresach wniosku, nie odebrano od strony oświadczenia i nie odzwierciedlono konkretnych potrzeb w kwestionariuszu wywiadu. Pouczono Kierownika Ośrodka o zasadności precyzyjnego ustalania form świadczeń i odzwierciedlania ustaleń w dokumentacji spraw, ponieważ stanowią one, m.in. podstawę do sformułowania rozstrzygnięć wydanych decyzji administracyjnych. W

części wywiadu dotyczącej innych form wsparcia pracownik socjalny wpisał „rozpoznanie sytuacji związanej z problemem klienta”, co stanowi diagnozę a nie wsparcie.

W sprawie zakończonej decyzją wskazaną w pkt 3, w części wywiadu dotyczącej innych form wsparcia pracownik socjalny wpisał „rozpoznanie sytuacji związanej z problemem klienta”, co stanowi diagnozę a nie wsparcie.

W sprawie zakończonej decyzją wskazaną w pkt 4 strona postępowanie wnioskowała „o pomoc na bieżące potrzeby”. Natomiast stronie przyznano zasiłek okresowy w formie bonów, czego nie uzasadniono w decyzji. Pouczono Kierownika Ośrodka o zasadności precyzyjnego ustalania form świadczeń i odzwierciedlania ustaleń i uzasadnień faktycznych w dokumentacji spraw, ponieważ stanowią one, m.in. podstawę do sformułowania rozstrzygnięć wydanych decyzji administracyjnych.

W sprawie zakończonej decyzją wskazaną w pkt 5 w kwestionariuszu rodzinnego wywiadu środowiskowego, w części dotyczącej innych form wsparcia, pracownik socjalny wpisał „porada indywidualna”, jednak nie wskazał w jakim zakresie udzielono rzeczowej porady.

Stwierdzone w badanych sprawach uchybienia nie miały wpływu na wysokość udzielonych świadczeń, niemniej jednak świadczą o braku rzetelności w sporządzaniu dokumentacji i nienależytym nadzorze Kierownika Ośrodka nad sporządzaną dokumentacją.

(akta kontroli str. 54 – 68)

Poddana kontroli dokumentacja zawiera wniosek z datą wpływu do Ośrodka, a także dokumenty stanowiące podstawę przyznania świadczenia. Przyznanie zasiłków okresowych poprzedzone było przeprowadzonymi, w ustawowym terminie, rodzinnymi wywiadami środowiskowymi, które jednak nie w każdym przypadku wyczerpująco opisywały sytuacje osób i rodzin. Dochód klientów był prawidłowo ustalany. Pomoc przyznawana była w ciągu miesiąca od złożenia wniosku. Decyzje administracyjne zostały wydane w terminie do 30 dni od daty wpływu do Ośrodka wniosku wraz z wymaganą dokumentacją. Decyzje zawierały wszystkie elementy określone w art. 107 k.p.a. i wskazywały okres, na jaki przyznano zasiłek okresowy oraz

termin wypłaty świadczenia. W kontrolowanej dokumentacji odnotowano potwierdzenie odbioru decyzji przez stronę.

Nie wniesiono innych uwag do kontrolowanej dokumentacji.

Zasiłki celowe, w tym specjalne zasiłki celowe

Sprawdzono wybraną, zgodnie z założoną metodą, dokumentację osób, którym przyznano zasiłki celowe, w tym specjalne zasiłki celowe, określone odpowiednio w art. 39 i art. 41 ustawy o pomocy społecznej, na podstawie następujących decyzji:

1. PS.4040.6.02.23 z dnia 20.10.2023 r.,
2. PS.4010.6.03.23 z dnia 07.12.2023 r.,
3. PS.4010.2.09.23 z dnia 12.12.2023 r.

(akta kontroli str. 69 - 70)

Badanym decyzjom nadano rygor natychmiastowej wykonalności wynikający z art. 108 k.p.a., który nie został uzasadniony. Stanowisko w tym zakresie przedstawiono w niniejszym protokole na str. 13.

(akta kontroli str. 71 – 76)

Poddana kontroli dokumentacja zawiera wniosek z datą wpływu do Ośrodka, a także dokumenty stanowiące podstawę przyznania świadczenia. Przyznanie zasiłków celowych poprzedzone było przeprowadzonymi, w ustawowym terminie, rodzinnymi wywiadami środowiskowymi, które wyczerpująco opisywały sytuacje osób i rodzin. Prawidłowo ustalany był dochód klientów. Pomoc przyznawana była w ciągu miesiąca od złożenia wniosku. Decyzje administracyjne zostały wydane w terminie do 30 dni od daty wpływu do Ośrodka wniosku wraz z wymaganą dokumentacją. Decyzje zawierały wszystkie elementy określone w art. 107 k.p.a. i wskazywały przeznaczenie zasiłku oraz termin jego wypłaty. W kontrolowanej dokumentacji odnotowano potwierdzenie odbioru decyzji przez stronę.

Nie wniesiono innych uwag do kontrolowanej dokumentacji.

Zasiłki celowe na pokrycie kosztów zdarzenia losowego

W kontrolowanym okresie jednej osobie przyznano pomoc w formie zasiłku celowego na pokrycie kosztów związanych ze zdarzeniem losowym.

Sprawdzono dokumentację osoby, której przyznano zasiłek celowy na pokrycie kosztów zdarzenia losowego określonego w art. 40 ustawy o pomocy społecznej, na podstawie decyzji PS.4010.2.06.23 z dnia 04.07.2023 r.

(akta kontroli str. 77)

Stwierdzono, że w badanej sprawie rodzinny wywiad środowiskowy przeprowadzono przy użyciu nieodpowiedniego kwestionariusza, tj. zamiast na części VII, wywiad przeprowadzono na części I, co było sprzeczne z zapisami rozporządzenia w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego. Pouczono Kierownika w ww. zakresie.

(akta kontroli str. 78 - 94)

Poddana kontroli dokumentacja zawiera wniosek z datą wpływu do Ośrodka, a także dokumenty stanowiące podstawę przyznania świadczenia. Przyznanie zasiłku poprzedzone było przeprowadzonym, w ustawowym terminie, rodzinnym wywiadem środowiskowym, który wyczerpująco opisywały sytuację rodziny poszkodowanej w wyniku pożaru, po zapaleniu się instalacji elektrycznej. Prawidłowo ustalany był dochód klientów. Pomoc przyznawana była w ciągu miesiąca od złożenia wniosku. Decyzja administracyjna została wydana w terminie do 30 dni od daty wpływu do Ośrodka wniosku wraz z wymaganą dokumentacją. Decyzja zawierała wszystkie elementy określone w art. 107 k.p.a. i wskazywała przeznaczenie zasiłku oraz termin jego wypłaty. W kontrolowanej dokumentacji odnotowano potwierdzenie odbioru decyzji przez stronę.

Nie wniesiono innych uwag do kontrolowanej dokumentacji.

Program „Posiłek w szkole i w domu”

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Marianowie udzielał pomocy w zakresie dożywiania zgodnie z wieloletnimi programami wspierania gmin. W kontrolowanym okresie pomocy udzielano na podstawie:

- Uchwała Nr 140 Rady Ministrów z dnia 16 października 2018 r. w sprawie ustanowienia wieloletniego rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019 – 2023;
- Uchwała Nr 149 Rady Ministrów z dnia 23 sierpnia 2023 r. w sprawie ustanowienia wieloletniego rządowego programu "Posiłek w szkole i w domu" na lata 2024-2028.

Sposób realizacji ww. zadania w Gminie Marianowo dodatkowo regulowały:

- Uchwała Nr II/12/2018 Rady Gminy Marianowo z dnia 7 grudnia 2018 r. w sprawie uchwalenia wieloletniego programu ośtonowego w zakresie dożywiania "Pomoc gminy w zakresie dożywiania" na lata 2019-2023, zmieniona uchwałą Nr XLVIII/255/2023 Rady Gminy Marianowo z dnia 27 stycznia 2023 r.;
- Uchwała Nr III/13/2018 Rady Gminy Marianowo z dnia 7 grudnia 2018 r. w sprawie zmiany uchwały w sprawie podwyższenia kryterium dochodowego uprawniającego do przyznania pomocy w formie zasiłku celowego na zakup posiłku lub żywności, zmieniona uchwałą Nr XLVIII/256/2023 rady Gminy Marianowo z dnia 27 stycznia 2023 r.;
- Uchwała Nr II/14/2018 Rady Gminy Marianowo z dnia 7 grudnia 2018 r. w sprawie zasad zwrotu wydatków na świadczenia w formie posiłku, świadczenia pieniężnego w postaci zasiłku celowego na zakup posiłku lub żywności albo świadczenia rzeczowego w postaci produktów żywnościowych dla osób objętych wieloletnim programem „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019 – 2023, zmieniona Uchwałą Nr XLVIII/257/2023 Rady Gminy Marianowo z dnia 27 stycznia 2023 r.;
- Uchwała Nr LVIII/325/2023 Rady Gminy Marianowo z dnia 30 listopada 2023 r. w sprawie przyjęcia programu ośtonowego w ramach wieloletniego rządowego programu "Posiłek w szkole i w domu" na lata 2024 – 2028.;
- Uchwała Nr LVIII/326/2023 Rady Gminy Marianowo z dnia 30 listopada 2023 r. w sprawie podwyższenia kwoty kryterium dochodowego uprawniającego do uzyskania wsparcia w ramach wieloletniego rządowego programu "Posiłek w szkole i w domu" na lata 2024 – 2028;
- Uchwała Nr LVIII/327/2023 Rady Gminy Marianowo z dnia z dnia 30 listopada 2023 r. w sprawie określenia zasad zwrotu wydatków na świadczenia w formie posiłku, świadczenia pieniężnego w postaci zasiłku celowego na zakup posiłku lub żywności albo świadczenia rzeczowego w postaci produktów żywnościowych dla osób objętych wieloletnim rządowym programem „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2024-2028, zmieniona uchwałą R LIX/344/2023 Rady Gminy Marianowo z dnia 22 grudnia 2023 r.

W 2023 r., wg sprawozdania z realizacji programu „Posiłek w szkole i w domu” za 2023 r., pomoc z Programu w formie posiłku otrzymało 41 osób, w tym 41 dzieci. Natomiast

od 1 stycznia 2024 r. do dnia kontroli, zgodnie z informacją otrzymaną od Kierownika Ośrodka, pomoc w formie posiłku otrzymały 23 osoby, w tym 23 dzieci.

W kontrolowanym okresie nie przyznawano pomocy w formie posiłku bez decyzji.

W 2023 r., wg sprawozdania z realizacji programu „Posiłek w szkole i w domu” za 2023 r., średni koszt jednego posiłku (pełnego obiadu) w jednostkach wynosił 14,23 zł.

Natomiast od 1 stycznia 2024 r. do dnia kontroli, zgodnie z informacją udzieloną przez Kierownika Ośrodka, średni koszt jednego posiłku (pełnego obiadu) w jednostkach wynosił 15,75 zł.

W 2023 r., wg sprawozdania z realizacji programu „Posiłek w szkole i w domu” za 2023 r., pomoc z Programu w formie świadczenia pieniężnego otrzymało 96 osób. Natomiast od 1 stycznia do dnia kontroli zgodnie z informacją udzieloną przez Kierownika Ośrodka, pomoc z Programu w formie świadczenia pieniężnego otrzymało 46 osób.

W 2023 r., wg sprawozdania z realizacji programu „Posiłek w szkole i w domu” za 2023 r., średnia wysokość świadczenia pieniężnego wynosiła 85,95 zł. Natomiast od 1 stycznia 2024 r. do dnia kontroli, zgodnie z informacją otrzymaną od Kierownika Ośrodka, wysokość świadczenia pieniężnego wynosiła 240,22 zł.

W kontrolowanym okresie Ośrodek pokrywał koszty dożywiania dzieci uczących się na terenie Gminy, w Szkole Podstawowej im. Jana Pawła w Marianowie oraz Niepublicznej Szkole Podstawowej im. Bohaterów 11 września w Gogolewie. Ponadto Ośrodek pokrywał koszty dożywiania dzieci uczących się poza Gminą, tj., w Młodzieżowym Ośrodku Socjoterapii w Stargardzie. Dodatkowo w 2023 r., Ośrodek pokrywał koszty dożywiania osób przebywających w schronisku dla osób bezdomnych, prowadzonym przez Stowarzyszenie Ludzi Bezdomnych i Samotny Matek z Dziećmi w Stargardzie.

W kontrolowanym okresie, w ramach Programu, w szkołach dzieciom nie wydawano owoców i mleka, ponieważ placówki oświatowe znajdujące się na terenie Gminy uczestniczą w „Programie dla szkół” (finansowany ze środków Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa) który ma na celu promowanie wśród uczniów zdrowej diety poprzez udostępnianie dzieciom owoców, warzyw i produktów mlecznych oraz realizowanie działań edukacyjnych.

Kierownik Ośrodka poinformowała, że wykonawca zlecenia zobowiązany jest do dostarczenia posiłków do punktów wydawania posiłków w placówkach oświatowych z

zachowaniem odpowiednich warunków higieniczno-sanitarnych oraz do spełniania warunków określonych w powszechnie obowiązujących przepisach prawa. Ponadto nadzór nad wydawaniem posiłków w szkołach sprawowali dyrektorzy placówek.

Dzieci, którym przyznano pomoc w formie posiłku, w ramach Programu, spożywały takie same posiłki, podawane w taki sam sposób, co dzieci nie korzystające z pomocy społecznej. Posiłki były wydawane w oparciu o jadłospis (sporządzany na 10 dni), który otrzymywały placówki (dni robocze).

W okresie objętym kontrolą, dzieciom uczęszczającym do placówek oświatowych, Gmina nie udzielała pomocy w formie posiłków, w czasie wolnym od zajęć szkolnych. W czasie ferii zimowych i letnich oraz przerw świątecznych na wniosek rodzica przyznawane były świadczenia pieniężne.

Kontrolę nad wydawaniem posiłków sprawują dyrektorzy placówek oświatowych, w których wydawano posiłki oraz właściwe miejscowo Stacje Sanitarно-Epidemiologiczne.

(akta kontroli str. 95 – 99 i 162)

Sprawdzono, zgodnie z założoną metodą, dokumentację osób otrzymujących pomoc w postaci posiłków, przyznaną na podstawie niżej wymienionych decyzji:

1. PS.4040.13.23 z dnia 07.09.2023 r.,
2. PS.4040.10.23 z dnia 05.09.2023 r.,
3. PS.4040.11.23 z dnia 05.09.2023 r.,
4. PS.4040.12.23 z dnia 08.09.2023 r.,
5. PS.4040.09.23 z dnia 04.09.2023 r.

(akta kontroli str. 100 -101)

Wszystkim badanym decyzjom w rozstrzygnięciu nadano uprawnienie do natychmiastowego wykonania decyzji przed jej uprawomocnieniem, wynikające z art. 108 k.p.a., jednak w uzasadnieniu żadnej sprawy nie wykazano zasadności jego użycia i wyjątkowo ważnego interesu strony. Ww. artykułu nie wskazano również w podstawie prawnej badanych decyzji. Stanowisko w tym zakresie przedstawiono w niniejszym protokole na str. 13.

Ponadto w badanych decyzjach brakowało uzasadnienia faktycznego i prawnego, co było sprzeczne z art. 107 ust. 1 pkt 6 k.p.a.

Decyzje przyznawały pomoc w formie posiłku dla dzieci na okres roku szkolnego, jednak nie wskazano w nich art. 48b ust. 3 u.p.s. W przepisie tym określono, że pomoc okresowa (którą, m.in. wskazano w ust. 2 ww. przepisu), przyznana dzieciom i młodzieży w okresie nauki w szkole może być realizowana w formie zakupu posiłków. Decyzje sporządzone różną wielkością czcionki, tekst pisany był drobnym drukiem, kursywą i podkreślany. Powyższe powodowało, że dokumenty były nieczytelne.

Dodatkowo stwierdzono, że w podstawie prawnej decyzji wymienionych w pkt 1 oraz pkt 4 – 5 wskazano niepełną jednostkę redakcyjną przepisu, tj. art. 17 u.p.s. (tj. bez ust. 1 pkt 14). W rzeczonych decyzjach wskazano również art. 24 u.p.s., który określa szczegółowe uprawnienie rządu do uchwalania i wdrażania programów ochronnych z zakresu pomocy społecznej.¹ Nie stanowi więc podstawy do wydawania decyzji administracyjnych w indywidualnych sprawach.

Ponadto ustalono, że w podstawie prawnej decyzji wymienionych w pkt 2 – 3 wskazano art. 96 ust. 4 u.p.s., który wyznacza zakres przedmiotowy i podmiotowy zwrotu świadczeń, a nie ich przyznania. Zasady zwrotu wydatków na świadczenia mieszczące się w zakresie zadań własnych gminy określa rada gminy w drodze uchwały.

Upoważnienie zawarte w ust. 4 wskazuje, że przedmiotem uchwały jest regulacja zasad zwrotu wydatków oraz że wydatki te mogą dotyczyć jedynie usług, pomocy rzeczowej, posiłków, zasiłków na ekonomiczne usamodzielnienie, zasiłków okresowych i celowych przyznanych pod warunkiem zwrotu, z zastrzeżeniem, że świadczenia te mieszczą się w ramach zadań własnych gminy. Obowiązek zwrotu może być już zastrzeżony w chwili przyznania świadczenia lub może zostać wydana kolejna decyzja zawierająca nakaz zwrotu. Niemniej jednak obowiązek zwrotu musi zostać skonkretyzowany w decyzji², co nie miało jednak miejsca w ww. decyzjach.

(akta kontroli str.102 – 130)

Sprawdzono, zgodnie z założoną metodą, również dokumentację osób otrzymujących pomoc w postaci zasiłków celowych na zakup żywności, przyznaną na podstawie niżej wymienionych decyzji:

1. PS.4010.7.60.23 z dnia 25.09.2023 r.,

¹ I. Sierpowska, Pomoc społeczna. Komentarz, wyd. VI, Warszawa 2023, art. 24.

² I. Sierpowska, Pomoc społeczna. Komentarz, wyd. VI, Warszawa 2023, art. 96.

2. PS.4010.7.58.23 z dnia 25.09.2023 r.,
3. PS.4010.7.59.23 z dnia 21.09.2023 r.,
4. PS.4010.7.57.23 z dnia 08.09.2023 r.,
5. PS.4010.7.26.23 z dnia 22.03.2023 r.

(akta kontroli str. 131 – 132)

W rozstrzygnięciu ww. decyzji nadano uprawnienie do natychmiastowego wykonania, wynikające z art. 108 k.p.a., jednak w podstawie prawnej i uzasadnieniu nie wykazano wyjątkowo ważnego interesu strony. Stanowisko w tym zakresie przedstawiono w niniejszym protokole na str. 13.

Dodatkowo decyzje sporządzono różną wielkością czcionki, tekst pisany był drobnym drukiem, kursywą i podkreślany, co powodowało, że dokumenty były nieczytelne.

Ponadto w badanych decyzjach brakowało uzasadnienia faktycznego i prawnego, co było sprzeczne z art. 107 ust. 1 pkt 6 k.p.a.

Do tego stwierdzono, że w podstawie prawnej badanych decyzji wskazano niepełną jednostkę redakcyjną przepisu art. 17 ustawy o pomocy społecznej (tj. bez ust. 1 i pkt 5). Prócz tego wskazano art. 24 ww. ustawy, który określa szczegółowe uprawnienie rządu do uchwalania i wdrażania programów ochronnych z zakresu pomocy społecznej³ i nie stanowi podstawy do wydawania decyzji administracyjnych w indywidualnych sprawach. Ponadto w podstawie prawnej wskazano art. 36 pkt 2 lit. j ustawy o pomocy społecznej, który zgodnie z klasyfikacją określa świadczenie niepieniężne w formie posiłku, art. 48 ww. ustawy, zgodnie z którym wsparcie w postaci posiłku przysługuje każdej osobie tego pozbawionej. Natomiast decyzje przyznawały świadczenie pieniężne w formie zasiłku celowego, co oznacza, że w podstawie decyzji należało wskazać art. 36 pkt 1 lit. c oraz art. 39 tejże ustawy, które odpowiednio klasyfikują przyznaną pomoc jako zasiłek celowy i wskazują przesłanki do jego przyznania.

Ustalono, że decyzje wskazane w pkt 1 – 2 rozstrzygały o przyznaniu zasiłków celowych na zakup posiłku lub żywności w formie bonów. Jednakże w treści rzeczonych decyzji nie wyszczególniono podstawy prawnej oraz uzasadnienia zastosowania ww. formy realizacji świadczenia pieniężnego, pomimo tego, że w

³ I. Sierpowska, op. cit.

dokumentacji sprawy odnotowano, że strony postępowań nadużywają alkoholu. Kierownik Ośrodka wyjaśniła, że osoby którym przyznano świadczenie pieniężne, w formie bonów towarowych, były dobrze znane Ośrodkowi oraz w środowisku ze stylu swojego życia. Wyjaśnienie przyjęto i pouczono Kierownika Ośrodka o konieczności rzetelnego odzwierciedlania podstawy prawnej oraz uzasadnienia faktycznego i prawnego, zgodnie z art. 107 §1 pkt 5i 6 oraz art. 107 §3 k.p.a., w przypadku zastosowania środków przeciwdziałających marnotrawieniu środków z pomocy społecznej, wynikających z art. 11 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej.

W sprawach zakończonych decyzjami wskazanymi w pkt 1-2 i 4 w części, kwestionariusza wywiadu (tj.cz. IV; str. 3/4 kwestionariusza wywiadu), dotyczącej innych form wsparcia pracownik socjalny odnotował „porada indywidualna”, jednak w żadnej sprawie nie odzwierciedlił zakresu udzielanej porady. Kierownik Ośrodka złożyła wyjaśnienie, w którym określiła obszary w jakich strony uzyskały poradnictwo od pracownika socjalnego. Wyjaśnienie przyjęto i pouczono, że odzwierciedlanie działań, wynikających z art. 119 ust. 1 pkt 3 ustawy o pomocy społecznej pozwala na prześledzenie procesu wsparcia w kierunku rozwiązania spraw życiowych, w celu zaspokojenia niezbędnych potrzeb życiowych.

(akta kontroli str. 133 - 162)

Sprawdzono także, zgodnie z założoną metodą, dokumentację osób otrzymujących pomoc w postaci rzeczowej, przyznaną na podstawie niżej wymienionych decyzji:

6. PS.4010.7.103.23 z dnia 21.12.2023 r.,
7. PS.4010.7.84.23 z dnia 21.12.2023 r.,
8. PS.4010.7.100.23 z dnia 21.12.2023 r.,
9. PS.4010.7.85.23 z dnia 21.12.2023 r.,
10. PS.4010.7.99.23 z dnia 21.12.2023 r.

(akta kontroli str. 163 - 164)

W rozstrzygnięciach ww. decyzji nadano uprawnienie do natychmiastowego wykonania, wynikające z art. 108 k.p.a., jednak w podstawie prawnej i uzasadnieniu nie wykazano wyjątkowo ważnego interesu strony. Stanowisko w tym zakresie przedstawiono w niniejszym protokole na str. 13.

W podstawie rzeczonych decyzji nie wskazano art. 48b ust. 4 u.p.s. zgodnie, z którym osoba lub rodzina może otrzymać pomoc w formie rzeczowej w postaci produktów żywnościowych. Ponadto w badanych decyzjach brakowało uzasadnienia faktycznego i prawnego, co było sprzeczne z art. 107 ust. 1 pkt 6 k.p.a.

Dodatkowo decyzje sporządzono różną wielkością czcionki, tekst pisany był drobnym drukiem, kursywą i podkreślany, co powodowało, że dokumenty były nieczytelne.

Podczas analizy decyzji z 21 grudnia 2023 r., dotyczących przyznawania pomocy rzeczowej w ramach programu „Posiłek w szkole i w domu”, stwierdzono, że we wszystkich sprawdzonych przypadkach osoby otrzymywały pomoc rzeczową i jednocześnie pieniężną (zasiłek celowy na posiłek) w tym samym czasie i w ramach tego samego programu. W związku z powyższym Kierownik Ośrodka przedłożyła informację, w której potwierdziła ustalenia zespołu kontrolującego. Jednocześnie wskazując, że paczki zawierają produkty suche z długim terminem ważności, a pomoc przyznawana jest osobom samotnym i potrzebującym oraz że w 2023 r. z tej formy pomocy skorzystało 35 osób. W tym miejscu należy nadmienić, że w sprawozdaniu z realizacji Programu za 2023 r. wskazano 53 osoby.

(akta kontroli str. 165 – 205)

Zasady przyznawania pomocy w 2023 r. określono w uchwale Nr 140 Rady Ministrów z 15 października 2018 r. dotyczącej programu „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019–2023. Zgodnie z nimi pomoc mogła być udzielona w jednej z trzech form, tj.: jako posiłek, jako świadczenie pieniężne na zakup jedzenia albo jako żywność (rzeczowo). Przez „posiłek” rozumie się tylko jeden posiłek dziennie. Wobec tego, aby uniknąć nieprawidłowości, podczas wydatkowania dotacji celowej na dożywianie, nie należy łączyć kilku form pomocy - można przyznać tylko jedną z nich. W związku z powyższym poinformowano Kierownika Ośrodka, że obszar w zakresie wydatkowania dotacji będzie przedmiotem szczegółowej analizy odrębnego postępowania kontrolnego.

Poddana kontroli dokumentacja zawierała wniosek z datą wpływu do Ośrodka, a także dokumenty stanowiące podstawę przyznania świadczenia. Przyznanie posiłków oraz zasiłków celowych na zakup żywności poprzedzone było przeprowadzonymi, w ustawowym terminie, rodzinnymi wywiadami środowiskowymi, które wyczerpująco opisywały sytuacje osób i rodzin. Prawidłowo ustalany był dochód klientów. Pomoc

przyznawana była w ciągu miesiąca od złożenia wniosku. Decyzje administracyjne zostały wydane w terminie do 30 dni od daty wpływu do Ośrodka wniosku wraz z wymaganą dokumentacją. Decyzje nie zawierały wszystkich elementów określonych w art. 107 § 1 k.p.a., tj.:

- podstawa prawna decyzji była sporządzona nierzetelnie - nie wskazywała jednostek redakcyjnych przepisów odnoszących się do konkretnej sytuacji,
- decyzje nie zawierały uzasadnienia faktycznego i prawnego, określonego w art. 107 §3 k.p.a.,
- w przypadku nadania rygoru natychmiastowej wykonalności, wynikającej z art. 108 k.p.a. nie wykazywały wyjątkowo ważnego interesu stron.

Decyzje wskazywały okres obowiązywania świadczeń oraz terminy wypłat/wydania. W kontrolowanej dokumentacji odnotowano potwierdzenie odbioru decyzji przez stronę. Nie wniesiono innych uwag do kontrolowanej dokumentacji.

Po zakończeniu czynności kontrolnych w dniu 11.03.2025 r. do Zachodniopomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Szczecinie wpłynęło kolejne wyjaśnienie, w którym Kierownik Ośrodka poinformowała, że cyt.: „Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Marianowie do dnia 26 grudnia 2024 r. wydał błędne decyzje przyznające pomoc w ramach Programu „Posiłek w szkole i w domu”. Błędy zawarte w decyzjach były wynikiem niewystarczająco wnikliwej kontroli kierownika jednostki. Nowy wzór decyzji przyznającej pomoc w ramach programu (...) jest stosowany od dnia 27 lutego 2024 r.”. Do wyjaśnienia Kierownik Ośrodka dołączyła wzory decyzji, które posiadały prawidłowo skonstruowane elementy.

Zatem należy uznać, że uchybienia dotyczące elementów decyzji i ich zawartości, ustalone podczas badania decyzji przyznających świadczenia (w formie posiłku, świadczenia pieniężnego oraz pomocy rzeczowej) w ramach Programu, zostały wyeliminowane i nie będą podlegały ocenie.

(akta kontroli str. 292 oraz 309 – 316)

Usługi opiekuńcze

Ustalono, że w kontrolowanym okresie Gmina zapewniała usługi opiekuńcze określone w art. 50 ustawy o pomocy społecznej.

Sposób realizacji usług regulowała Uchwała Nr XV/75/2020 Rady Gminy Marianowo z dnia 15 maja 2020 r. w sprawie szczegółowych warunków przyznawania i odpłatności za usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi, zmieniona uchwałą Nr XXIV/134/2021 z dnia 26 lutego 2021 r.

W 2023 r. usługi opiekuńcze świadczyło 8 osób zatrudnionych na umowę o pracę oraz 13 osób na podstawie umowy zlecenia. Natomiast w 2024 r. usługi opiekuńcze świadczyło 9 osób zatrudnionych na podstawie umowy o pracę oraz 3 osoby na podstawie umowy zlecenia. Osoby zatrudniane na podstawie umowy zlecenia, pracowały w niepełnym czasie pracy i świadczyły usługi opiekuńcze w zależności od zapotrzebowania.

Z pomocy w formie usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania w 2023 r. skorzystało 31 osób, a w 2024 r. 26 osób. W kontrolowanym okresie Gmina nie świadczyła usług sąsiedzkich.

Jakość usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania nadzorowana była przez pracowników socjalnych, podczas wywiadów środowiskowych. Ponadto w maju 2023 r. i w styczniu 2024 r. Ośrodek przeprowadził przegląd świadczonych usług opiekuńczych, u osoby korzystającej z usług. Kontrole miały na celu sprawdzenie jakości świadczonych usług przez osoby zatrudnione na stanowisku opiekuna. W dniu kontroli Kierownik Ośrodka poinformowała o kolejnych zaplanowanych przeglądach w II i III kwartale 2024 r.

(akta kontroli str. 102 - 128)

Sprawdzono, zgodnie z założoną metodą, dokumentację osób otrzymujących pomoc w postaci usług opiekuńczych przyznanych na podstawie następujących decyzji:

1. PS.4101.30.23 z dnia 30.08.2023 r.,
2. PS.4101.29.23 z dnia 17.08.2023 r.,
3. PS.4101.14.23 z dnia 02.01.2023 r.,
4. PS.4101.28.23 z dnia 18.08.2023 r.

(akta kontroli str. 210)

W rozstrzygnięciach ww. decyzji nadano uprawnienie do natychmiastowego wykonania, wynikające z art. 108 k.p.a., jednak w podstawie prawnej i uzasadnieniu nie

wykazano wyjątkowo ważnego interesu strony. Stanowisko w tym zakresie przedstawiono w niniejszym protokole na str. 13.

Ponadto w badanych decyzjach brakowało uzasadnienia faktycznego i prawnego, co było sprzeczne z art. 107 ust. 1 pkt 6 k.p.a.

Dodatkowo w podstawie prawnej decyzji wskazanych w pkt 1-2 wskazano art. 50 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej, który dotyczy osób samotnych, natomiast decyzje wydano osobie w rodzinie.

Na podstawie kart pracy opiekunów ustalono, że usługi opiekuńcze, przyznane decyzją wskazaną w pkt 1. nie były świadczone, a w dokumentacji brakowało oświadczeń klienta o zawieszeniu świadczenia usług i notatek pracowników, odzwierciedlających przyczyny nieobecności. W związku z powyższym Kierownik Ośrodka wyjaśniła przyczyny nieświadczenia usług w dniach:

- 07.11.2023 r. – 08.11.2023 r. - z uwagi na urlop wypoczynkowy pracownika, pomoc zapewniona przez rodzinę,
- 09.11.2023 r. – 11.11.2023 r. - z uwagi na pobyt podopiecznego w szpitalu,
- 09.11.2023 r. - z uwagi na pobyt podopiecznego w szpitalu,

Ponadto, na podstawie kart pracy opiekunów ustalono, że usługi opiekuńcze, przyznane decyzją wskazaną w pkt 3 również nie były świadczone, a w dokumentacji także brakowało oświadczeń klienta o zawieszeniu świadczenia usług i notatek pracowników, odzwierciedlających przyczyny nieobecności. W związku z powyższym Kierownik Ośrodka wyjaśniła przyczyny nieświadczenia usług w dniach:

- 11.01.2023 r. - z uwagi na urlop wypoczynkowy pracownika, pomoc zapewniona przez rodzinę,
- 03.01.2023 05.01.2023 r. - z uwagi na zgłoszony telefonicznie wyjazd podopiecznego do córki zam. w Szczecinie,
- 07.02.2023 r. - z uwagi na zgłoszenie telefoniczne, że podopieczny w tym dniu ma wizytę lekarską i nie będzie go cały dzień,
- 27.02.2023 r. - z uwagi na urlop wypoczynkowy pracownika, pomoc zapewniona przez rodzinę,
- 03.03.2023 r. - z uwagi na urlop wypoczynkowy pracownika, pomoc zapewniona przez rodzinę,

- 22.03.2023 r. - z uwagi na zgłoszenie telefoniczne, że podopieczny w tym dniu ma wizytę lekarską i nie będzie go cały dzień,
- 31.03.2023 r. - z uwagi na zgłoszony telefonicznie wyjazd podopiecznego do córki zam. w Szczecinie,
- 04.04.2023 r. - z uwagi na zgłoszenie telefoniczne, że podopieczny w tym dniu ma wizytę lekarską i nie będzie go cały dzień,
- 24.04.2023 r. - z uwagi na urlop wypoczynkowy pracownika, pomoc zapewniona przez rodzinę
- 02.05.2023 r. - 05.05.2023 r - z uwagi na zgłoszony telefonicznie wyjazd podopiecznego do córki zam. w Szczecinie,
- 10.05.2023 11.05.2023 r. - z uwagi na zgłoszony telefonicznie wyjazd podopiecznego do córki zam. w Szczecinie,
- 24.05.2023 r. - z uwagi na zgłoszenie telefoniczne, że podopieczny w tym dniu ma wizytę lekarską i nie będzie go cały dzień,
- 30.05.2023 r. - z uwagi na zgłoszenie telefoniczne, że podopieczny w tym dniu ma wizytę lekarską i nie będzie go cały dzień,
- 09.06.2023 r. - 12.06.2023 r.- zgłoszony telefonicznie wyjazd podopiecznego do córki zam. w Szczecinie,
- 04.07.2023 r. - z uwagi na 06.07.2023 r. urlop wypoczynkowy pracownika, pomoc zapewniona przez rodzinę,
- 13.07.2023 r. - 1 z uwagi na 1.07.2023 r. urlop wypoczynkowy pracownika, pomoc zapewniona przez rodzinę,
- 31.07.2023 r. - z uwagi na zgłoszony telefonicznie wyjazd podopiecznego do córki zam. w Szczecinie,
- 07.08.2023 r. - z uwagi na zgłoszenie telefoniczne, że podopieczny w tym dniu ma wizytę lekarską i nie będzie go cały dzień,
- 14.08.2023 - 16.08.2023 r. - z uwagi na zgłoszony telefonicznie wyjazd podopiecznego do córki zam. w Szczecinie,
- 28.08.2023 r. - z uwagi na zgłoszony telefonicznie wyjazd podopiecznego do córki zam. w Szczecinie,
- 04.09.2023 r. - z uwagi na zgłoszony telefonicznie wyjazd podopiecznego do córki zam. w Szczecinie,

- 06.09.2023 r. - z uwagi na zgłoszenie telefoniczne, że podopieczny w tym dniu ma wizytę lekarską i nie będzie go cały dzień,
- 25.09.2023 r. - z uwagi na zgłoszony telefonicznie wyjazd podopiecznego do córki zam. w Szczecinie,
- 29.09.2023 r. - z uwagi na z uwagi na urlop wypoczynkowy pracownika, pomoc zapewniona przez rodzinę,
- 02.10.2023 r. - z uwagi na urlop wypoczynkowy pracownika, pomoc zapewniona przez rodzinę,
- 23.10.2023 r. - z uwagi na zgłoszony telefonicznie wyjazd podopiecznego do córki zam. w Szczecinie,
- 25.10.2023 r. - z uwagi na zgłoszenie telefoniczne, że podopieczny w tym dniu ma wizytę lekarską i nie będzie go cały dzień
- 07.11.2023 r. - z uwagi na zgłoszony telefonicznie wyjazd podopiecznego do córki zam. w Szczecinie,
- 10.11.2023 r. - z uwagi na zgłoszony telefonicznie wyjazd podopiecznego do córki zam. w Szczecinie,
- 20.11.2023 r. - z uwagi na zgłoszony telefonicznie wyjazd podopiecznego do córki zam. w Szczecinie,
- 28.11.2023 r. - z uwagi na urlop wypoczynkowy pracownika, pomoc zapewniona przez rodzinę,
- 01.12.2023 r. - z uwagi na zgłoszony telefonicznie wyjazd podopiecznego do córki zam. w Szczecinie,
- 13.12.2023 r. - z uwagi na zgłoszenie telefoniczne, że podopieczny w tym dniu ma wizytę lekarską i nie będzie go cały dzień
- 15.12.2023 r. - z uwagi na zgłoszony telefonicznie wyjazd podopiecznego do córki zam. w Szczecinie,
- 22.12.2023 r. - z uwagi na zgłoszony telefonicznie wyjazd podopiecznego do córki zam. w Szczecinie,
- 28.12.2023 - 29.12.2023 r. - z uwagi na urlop wypoczynkowy pracownika, pomoc zapewniona przez rodzinę.

Poza tym, w badanej dokumentacji aktualizacja wywiadu w dniu 02.01.2024 r., została przeprowadzona z uchybieniem terminu określonego w art. 107 ust. 4 ustawy o

pomocy społecznej – wywiad powinien być przeprowadzony w dniu 25.10.2023 r. Kierownik Ośrodka wyjaśniła, że aktualizacji wywiadu dokonano z uchybieniem terminu, określonego w przepisach, z uwagi na przeoczenie.

Dodatkowo, na podstawie kart pracy opiekunów ustalono, że usługi opiekuńcze, przyznane decyzją wskazaną w pkt 4 także były świadczone z przerwami, bez odzwierciedlenia w dokumentacji uzasadnienia przyczyny nieobecności.. W związku z powyższym Kierownik Ośrodka wyjaśniła przyczyny nieświadczenia usług w dniach:

- 06.11.2023 - 10.11.2023 r. - z uwagi na zgłoszony telefonicznie pobyt podopiecznej w szpitalu;
- 13.11.2023 r. - z uwagi na zgłoszony telefonicznie pobyt podopiecznej w szpitalu;
- 15.11.2023 r. - brak podpisu, z uwagi na niedopatrzenie podopiecznej;
- 20.11.2023 - 24.11.2023 r. - z uwagi na to, że podopieczna nie chciała podpisać się w każdym dniu osobno;
- 27.11.2023 - 30.11.2023 r. - z uwagi na to, że podopieczna nie chciała podpisać się w każdym dniu osobno.

W odniesieniu do braku dokumentacji odzwierciedlającej przyczyny nierealizowania decyzji w ww. sprawach pouczono Kierownika Ośrodka, że w trakcie nieobecności osoby świadczącej usługi opiekuńcze (urlop, zwolnienie lekarskie, itp.) Ośrodek powinien zapewnić zastępstwo za nieobecnego pracownika. W przypadku braku opiekuna należy odzwierciedlać w dokumentacji, że osoby korzystające z usług zostały, skutecznie, poinformowane o tym, iż usługi opiekuńcze w tym okresie nie będą świadczone (np. w formie oświadczenia stron). Ponadto należy dokumentować fakt, że w tym terminie rodzina zapewni opiekę osobie korzystającej z usług, na czas nieobecności opiekunki (np. w formie oświadczenia rodzin). Zaś nagłe przyczyny, takie jak hospitalizacje, pracownik powinien odzwierciedlać w formie notatek służbowych.

Poddana kontroli dokumentacja zawiera wniosek z datą wpływu do Ośrodka, a także dokumenty stanowiące podstawę przyznania świadczenia. Przyznanie usług opiekuńczych poprzedzone było przeprowadzonymi, w ustawowym terminie, rodzinnymi wywiadami środowiskowymi, które wyczerpująco opisywały sytuacje osób i rodzin. Prawidłowo ustalany był dochód klientów. Pomoc przyznawana była w ciągu miesiąca od złożenia wniosku. Decyzje administracyjne zostały wydane w terminie do

30 dni od daty wpływu do Ośrodka wniosku wraz z wymaganą dokumentacją. Decyzje zawierały wszystkie elementy określone w art. 107 k.p.a. i wskazywały ilość godzin w tygodniu oraz okres, na jaki przyznano usługi opiekuńcze. W kontrolowanej dokumentacji odnotowano potwierdzenie odbioru decyzji przez stronę.

Nie wniesiono innych uwag do kontrolowanej dokumentacji.

Ustalono, że Ośrodek prowadzi karty czasu pracy opiekuna, w których określono dane personalne osoby wykonującej usługi oraz podopiecznego, adres, termin usługi, czas pracy, liczbę godzin wykonywanych usług, podpis podopiecznego lub jego przedstawiciela ustawowego potwierdzający wykonanie usług. Jednak z uwagi na brak rzetelnego nadzoru posiadały braki w miejscach na podpis klienta. Nie było w nich adnotacji wyjaśniających przyczyny braku ww. podpisów, co utrudniało również bieżący nadzór nad realizacją zadania.

Nie wniesiono innych uwag do kontrolowanej dokumentacji i kart pracy.

(akta kontroli str. 211 – 213)

Kierowanie do domu pomocy społecznej

Ustalano, że w kontrolowanym okresie, osoby wymagające całodobowej opieki z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności, niemogące samodzielnie funkcjonować w codziennym życiu, którym nie można było zapewnić niezbędnej pomocy w formie usług opiekuńczych umieszczano w domach pomocy społecznej, określonych w art. 54 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej.

Sprawdzono wybraną, zgodnie z założoną metodą, dokumentację osób skierowanych do domu pomocy społecznej i ponoszących odpłatność za pobyt w domu pomocy społecznej, na podstawie następujących decyzji:

1. PS.4120.01.23 z dnia 30.11.2023 r. (decyzja kierująca),
2. PS.4120.01.22 z dnia 11.12.2023 r. (decyzja ustalająca odpłatność),
3. PS.4120.01.23 z dnia 2.01.2024 r. (decyzja kierująca),
4. PS.4120.01.24 z dnia 2.01.2024 r. (decyzja ustalająca odpłatność),
5. PS.4120.03.2.22 z dnia 17.05.2023 r. (decyzja zmieniająca odpłatność),

(akta kontroli str. 214 - 216)

Przed wydaniem decyzji wskazanej w pkt 1 nie przeprowadzono wywiadu środowiskowego i nie skompletowano niezbędnej dokumentacji. Analiza dokumentacji

wykazała, że stronę postępowania, z uwagi na stan zdrowia, skierowano do Domu Pomocy Społecznej „Prometeusz” w Choszczynie, w trybie pilnym. Jednak w podstawie prawnej decyzji nie wskazano §9 Rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej 1 z dnia 23 sierpnia 2012 r. w sprawie domów pomocy społecznej, zgodnie z którym w nagłych wypadkach, wynikających ze zdarzeń losowych, skierowanie i umieszczenie osoby w domu może nastąpić poza kolejnością oraz bez przedłożenia dokumentów, o których mowa w § 8 ust. 1 i 2. Dokumenty te powinny zostać skompletowane przez ośrodek pomocy społecznej, w terminie trzech miesięcy od dnia przyjęcia tej osoby do domu. Natomiast do dnia rozpoczęcia kontroli GOPS w Marianowie nie skompletował ww. dokumentów. W związku z tym w dniu 28.02.2024 r., tj. w dniu kontroli. Kierownik Ośrodka złożyła wyjaśnienie, w którym opisała działania podejmowane przez pracownika socjalnego od dnia opuszczenia przez stronę szpitala, tj. 30.11.2023 r. do 13.12.2023 r., które wskazują na to, że pracownik socjalny podejmował znikome czynności w celu zebrania niezbędnych dokumentów i przeprowadzenia wywiadu środowiskowego cz. I.

W dniu 29.02.2024 r., podczas trwania kontroli, Kierownik Ośrodka wysłała do DPS w Choszczynie wniosek o udostępnienie danych w zakresie przeprowadzenia z klientem wywiadu środowiskowego cz. I. Jednakże tego dnia do Ośrodka wpłynął wywiad środowiskowy, cz. IV, przeprowadzony przez pracownika socjalnego DPS w dniu 28.02.2024 r., który przedłożono zespołowi kontrolującemu. Poinstruowano Kierownika Ośrodka, że wywiad w sprawie o skierowanie do DPS powinien być sporządzony na kwestionariuszu wywiadu środowiskowego cz. I.

W dniu 11.03.2024 r., do Wydziału Zdrowia i Polityki Społecznej wpłynął wywiad środowiskowy cz. I, przeprowadzony przez pracownika socjalnego DPS w Choszczynie, w dniu 29.02.2024 r., który wpłynął do Ośrodka w tym samym dniu (po zakończeniu czynności kontrolnych). Należało zatem uznać, że dokumenty, o których mowa w § 8 ust. 1 i 2 rozporządzenia w sprawie wywiadów środowiskowych, zostały skompletowane przez Ośrodek w Marianowie, w terminie trzech miesięcy od dnia przyjęcia strony do domu.

Dodatkowo wysokość odpłatności za dom pomocy społecznej (pkt 2), wydano na podstawie decyzji emerytalno – rentowej Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, która wpłynęła do GOPS w dniu 11.12.2023 r., bez przeprowadzenia wywiadu

środowiskowego. W jej rozstrzygnięciu określono kwotę odpłatności stanowiącą 70% dochodu, ale w treści decyzji nie wskazano wysokości dochodu strony. Ponadto decyzję sporządzono drobną czcionką (8-9 pkt), co sprawiało, że była nie czytelna.

Poinstruowano Kierownika Ośrodka, że decyzje administracyjne powinny być czytelne, z uwagi na grupę odbiorców, do których są kierowane (tj. osoby starsze, często z ograniczonym widzeniem), ponadto ich zawartość powinna pozwalać na stwierdzenie z czego wynika uprawnienie lub nałożony na stronę obowiązek określony w rozstrzygnięciu. Oznacza to, że w treści decyzji powinny być zawarte wszystkie informacje, pozwalające zrozumieć powód przyznania pomocy lub nałożenia obowiązku, ustalone w konkretnej sprawie.

W decyzji wskazanej w pkt 3 przed wydaniem decyzji nie przeprowadzono wywiadu środowiskowego i nie skompletowano niezbędnej dokumentacji, jednak w podstawie prawnej nie wskazano §9 rozporządzenia w sprawie domów pomocy społecznej.

Dokumenty, o których mowa w § 8 ust. 1 i 2 ww. rozporządzenia skompletowano z zachowaniem terminu, jednak w wywiadzie znajduje się błędna data, tj. 12 grudnia 2024 r. Natomiast wywiad przeprowadził Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Choszczynie, na wniosek Ośrodka w Marianowie z dnia 03.01.2024 r. Powyższe świadczy o brak nadzoru kierownika kontrolowanej jednostki nad dokumentacją, którą otrzymuje do wydania decyzji.

(akta kontroli str. 217- 244, 292 - 308)

Poddana kontroli dokumentacja zawiera wniosek o umieszczenie w Domu Pomocy Społecznej z datą wpływu do Ośrodka, a także dokumenty stanowiące podstawę przyznania świadczenia. Przyznanie świadczeń w formie odpłatności za pobyt w DPS poprzedzone było przeprowadzonymi, w ustawowym terminie, rodzinnymi wywiadami środowiskowymi, które wyczerpująco opisywały sytuacje osób. Dochód klientów był prawidłowo ustalany. Pomoc przyznawana była w ciągu miesiąca od złożenia wniosku. Decyzje administracyjne zostały wydane w terminie do 30 dni od daty wpływu do Ośrodka wniosku wraz z wymaganą dokumentacją, zawierały wszystkie elementy określone w art. 107 k.p.a. i wskazywały okres obowiązywania świadczeń. W kontrolowanej dokumentacji odnotowano potwierdzenie odbioru decyzji przez stronę. Nie wniesiono innych uwag do kontrolowanej dokumentacji.

Pomoc w formie schronienia

W toku kontroli ustalono, że szczegółowe zasady ponoszenia odpłatności za pobyt w ośrodkach wsparcia udzielających schronienia osobom bezdomnym z terenu Gminy Marianowo regulowała uchwała Nr XXIX/193/2017 Rady Gminy Marianowo z dnia 16 listopada 2017 r., zmieniona uchwałą Nr LIV/301/2023 Rady Gminy Marianowo z dnia 28 czerwca 2023 r. Zmiana dotyczyła sposobu ustalania odpłatności za schronienie. Zespół kontrolujący ustalił, że uchwała powołana 16 listopada 2017 r., w § 2 określała, że odpłatność za pobyt w miejscu tymczasowego schronienia będzie naliczana w procentach dobowego kosztu utrzymania osoby bezdomnej w ośrodku wsparcia. Taki sposób określenia sposobu naliczania odpłatności był sprzeczny z art. 97 ust. 1a ustawy o pomocy społecznej, zgodnie z którym ww. odpłatność powinna być naliczana w procentach w odniesieniu do dochodów wnioskodawcy. Jednocześnie stwierdzono, że uchwała powołana 28 czerwca 2023 r. wyeliminowała uchybienie stwierdzone we wcześniejszej uchwale.

(akta kontroli str. 145 – 147)

W kontrolowanym okresie Gmina zapewniała schronienie, określone w art. 48 u.p.s. osobom, które są go pozbawione, w schronisku dla osób bezdomnych oraz w schronisku dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi, jednak nie zapewniała tymczasowego schronienia w formie ogrzewalni i noclegowni. Stanowisko w tym zakresie przedstawiono w niniejszym protokole na str. 8 – 9.

Zgodnie z art. 106 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej przyznanie świadczenia z pomocy społecznej następuje w formie decyzji administracyjnej. Ustalono, że dla osób bezdomnych przebywających w miejscach schronienia tymczasowego wydano decyzje administracyjne.

Z pomocy w formie schronienia tymczasowego, w kontrolowanym okresie, skorzystały 3 osoby. Sprawdzone dokumentację osób, którym wydano decyzję o skierowaniu do schroniska dla osób bezdomnych, tj.:

1. PS.4045.01.23 z dnia 06.02.2023 r.,
2. PS.4200.02.23 z dnia 16.01.2023 r. (decyzja zmieniająca w zakresie odpłatności),
3. PS.4200.02.1.23 z dnia 21.07.2023 r. (decyzja zmieniająca w zakresie odpłatności),
4. PS.4200.01.23 z dnia 16.01.2023 r. (decyzja zmieniająca w zakresie odpłatności),

5. PS.4200.01.1.23 z dnia 21.07.2023 r. (decyzja zmieniająca w zakresie odpłatności),
6. PS.4200.01.1.2.23 z dnia 30.10.2023 r. (decyzja zmieniająca w zakresie odpłatności),
7. PS.4200.02.24 z dnia 17.01.2024 r.
(akta kontroli str. 148 - 149)

W podstawie prawnej ww. decyzji wskazano z art. 108 k.p.a., zgodnie z którym decyzji, od której służy odwołanie, może być nadany rygor natychmiastowej wykonalności, gdy jest to niezbędne ze względu na, m.in. wyjątkowo ważny interes strony. Jednak w uprawnienia tego nie określono w rozstrzygnięciu decyzji, a w uzasadnieniu badanych decyzji nie wykazano wyjątkowo ważnego interesu strony. Stanowisko w tym zakresie przedstawiono w niniejszym protokole na str. 13.

Ponadto w badanych decyzjach brakowało rzetelnego uzasadnienia faktycznego i prawnego, co było sprzeczne z art. 107 ust. 1 pkt 6 k.p.a.

Wszystkie badane decyzje, ustalały odpłatność za pobyt w schronisku dla osób bezdomnych w kwotach, stanowiących procent kosztu utrzymania/pobytu w placówce, tj. w sposób określony uchwałą Nr XXIX/193/2017 Rady Gminy Marianowo z dnia 16 listopada 2017 r., również po wejściu w życie uchwały Nr LIV/301/2023 Rady Gminy Marianowo z dnia 28 czerwca 2023 r. Natomiast odpłatność za pobyt w miejscu tymczasowego schronienia winna być określana w kwotach, stanowiących procent dochodu uzyskiwanego przez strony, w miesiącu poprzedzającym złożenie wniosku. Powyższe było sprzeczne z art. 94 ust. 1a ustawy o pomocy społecznej, zgodnie z którym ustalenie wysokości należnej opłaty jest uzależnione wyłącznie od dochodów osoby zamieszkującej w schronisku, co rażąco naruszało prawo i wpływały na pomoc udzieloną stronom postępowań.

Ponadto decyzje wskazane w pkt 5 i 6 zawierały błędy, tj. decyzja w pkt 5 rozstrzygała o zmianie decyzji znak: PS.4200.01.2023 z dnia 3 stycznia 2023 r., chociaż w rzeczywistości zmieniała decyzję znak: PS.4200.01.23 z dnia 16 stycznia 2023 r., tj. decyzję pierwotną. Natomiast decyzja w pkt 6 zmieniała w rozstrzygnięciu decyzję znak: PS.4200.01.1.23 z dnia 19 lipca 2023 r., chociaż w rzeczywistości powinna zmieniać decyzję znak: PS.4200.01.2023 z 16 stycznia 2023 r., tj. decyzję pierwotną.

Po zakończeniu kontroli do Zachodniopomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Szczecinie, od Kierownika Ośrodka wpłynęła informacja o wszczęciu postępowań administracyjnych w sprawach zmiany odpłatności za pobyt w miejscach tymczasowego schronienia, a do wyjaśnienia dołączono kopie zawiadomień w ww. sprawach. Następnie, w dniu 22.03.2025 r. do ZUW w Szczecinie wpłynęło kolejne wyjaśnienie ww. zakresie, w którym Kierownik Ośrodka poinformowała o umorzeniu w całości ww. postępowań wszczętych z urzędu.

Z uwagi na to, że ww. decyzje zostały wydane z rażącym naruszeniem prawa, Ośrodek wystąpił do Samorządowego Kolegium Odwoławczego w Szczecinie o stwierdzenie nieważności wydanych decyzji. Do wyjaśnienia dołączono kopie pism kierowanych do Samorządowego Kolegium Odwoławczego w Szczecinie, wraz z kopią dokumentacji. Jednak do dnia sporządzenia niniejszego protokołu Kierownik Ośrodka nie przekazał zespołowi kontrolującemu informacji oraz kopii dokumentacji potwierdzającej, że decyzje wydane z naruszeniem prawa zostały uznane za nieważne.

W sprawach zakończonych decyzjami wskazanymi w pkt 1 – 2, przed ich wydaniem nie podpisano ze stronami postępowań kontraktów socjalnych określonych w art. 48a ust. 2. ustawy o pomocy społecznej. Zgodnie z ww. przepisem schronisko dla osób bezdomnych zapewnia osobom bezdomnym, które podpisały kontrakt socjalny, całodobowe, tymczasowe schronienie oraz usługi ukierunkowane na wzmacnianie aktywności społecznej, wyjście z bezdomności i uzyskanie samodzielności życiowej. Kierownik Ośrodka wyjaśniła, że kontraktów socjalnych nie zawarto z uwagi na niedopatrzenie pracownika socjalnego oraz niewystarczającą kontrolę Kierownika Ośrodka. W pozostałych badanych przypadkach podpisano kontrakty socjalne.

Ustalono również, że na dokumentach wpływających do Ośrodka, tj. na wywiadach przeprowadzonych przez inne ośrodki pomocy społecznej, brakowało daty wpływu do Ośrodka Pomocy Społecznej w Marianowie. W związku z tym Kierownik Ośrodka wyjaśniła, że powyższe było spowodowane niedopatrzeniem i wynikało z braku wnikliwej kontroli. Pouczono Kierownika kontrolowanej jednostki, w zakresie zasadności odzwierciedlania daty wpływu na dokumentach, mających znaczenie dla postępowań administracyjnych.

(akta kontroli str. 150 – 166 oraz 291-292 i 317 -347)

Poddana kontroli dokumentacja zawiera wniosek z datą wpływu do Ośrodka, a także dokumenty stanowiące podstawę przyznania świadczenia. Przyznanie świadczeń w formie skierowania do schroniska dla osób bezdomnych poprzedzone było przeprowadzonymi, w ustawowym terminie, rodzinnymi wywiadami środowiskowymi, które wyczerpująco opisywały sytuacje osób. Dochód klientów był prawidłowo ustalany. Pomoc przyznawana była w ciągu miesiąca od złożenia wniosku. Decyzje administracyjne zostały wydane w terminie do 30 dni od daty wpływu do Ośrodka wniosku wraz z wymaganą dokumentacją, zawierały wszystkie elementy określone w art. 107 k.p.a. i wskazywały okres obowiązywania świadczeń. W kontrolowanej dokumentacji odnotowano potwierdzenie odbioru decyzji przez stronę.

Nie wniesiono innych uwag do kontrolowanej dokumentacji.

Sprawienie pochówku

Ustalono, że w kontrolowanym okresie Gmina Marianowo nie udzielała pomocy w formie sprawienia pochówku, określonej art. 17 ust. pkt 15 ustawy o pomocy społecznej.

Aby zapewnić realizację zadania wynikającego z ww. przepisu, Rada Gminy Marianowo przyjęła uchwałę Nr LXI/360/2024 z dnia 29 lutego 2024 r. w sprawie określenia zasad sprawienia pogrzebów przez Gminę Marianowo, zgodnie z art. 44 ww. ustawy.

Nie wniesiono uwag do badanego obszaru.

(akta kontroli str. 267 - 269)

V. Sposób organizowania pomocy (świadczenia niepieniężne)

Praca socjalna

Na podstawie analizy dokumentacji stwierdzono, że w kontrolowanym okresie pracownicy socjalni Ośrodka Pomocy Społecznej w Marianowie świadczyli pracę socjalną mającą na celu pomoc osobom i rodzinom we wzmacnianiu lub odzyskiwaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie przez pełnienie odpowiednich ról społecznych, określoną w art. 6 pkt 12 i art. 45 ustawy o pomocy społecznej.

Pracę socjalną świadczone dla 57 rodzin, które otrzymywały również inne świadczenia z pomocy społecznej. Łącznie pracą socjalną objęto 73 osoby, które korzystały z innych form pomocy. W kontrolowanym okresie nie było osób, którym pracownicy socjalni udzielali pomocy w formie wyłącznie pracy socjalnej.

Podczas czynności kontrolnych zbadano sprawy 5 rodzin, którym udzielono pomocy, m.in. w formie pracy socjalnej.

Ustalono, że praca socjalna dokumentowana była w formie „Kart pracy socjalnej”, w których pracownicy socjalni dokonywali krótkiego opisu celu wizyty w środowisku. Pracownicy, przede wszystkim, kontrolowali działania podejmowane przez klientów w kierunku poprawy swojej sytuacji życiowej.

W rodzinach, które korzystały ze wsparcia asystenta rodziny, pracownik socjalny po powrocie do Ośrodka omawiał wyniki wizyt i dokonane ustalenia z asystentem rodziny. W badanej dokumentacji, w jednym przypadku była, również notatka służbowa z rozmowy telefonicznej przeprowadzonej z pracownikiem Zespołu Szkół Specjalnych w Stargardzie, w zakresie dbałości o higienę osobistą dziecka, jego odpowiedni ubiór i sposób zachowania w domu i w szkole.

Wskazano Kierownikowi Ośrodka zasadność zwiększenia wykorzystania notatek służbowych, w celu szczegółowego dokumentowania pracy socjalnej.

Ponadto praca socjalna była dokumentowana w wywiadach środowiskowych w sposób nierzetelny, tj. w części kwestionariusza wywiadu dotyczącej „innych form pomocy” pracownicy socjalni dokonywali zdawkowych adnotacji, m. in.:

- „praktyczna porada” – akta kontroli str.: 58, 119, 125, 130;
- „rozpoznanie sytuacji związanej z problemem” – akta kontroli str. 64, 159;
- „stymulowanie do radzenia sobie w trudnej sytuacji” – akta kontroli str.: 91, 113;
- „porada indywidualna” – akta kontroli str.: 106, 137, 143, 154.

Uwagi w tym zakresie wskazano również w niniejszym protokole na str. 24.

Dokumentowanie pracy socjalnej w ww. sposób nie pozwalało ustalić czego, konkretnie, dotyczyło dodatkowe wsparcie udzielane podczas wywiadów środowiskowych. Ww. sposób dokumentowania pracy socjalnej nie odzwierciedlał również w pełni procesu gromadzenia, przechowywania i analizowania informacji o działaniach podejmowanych przez pracownika socjalnego. Poinstruowano Kierownika Ośrodka o zasadności szczegółowego odzwierciedlania w wywiadach środowiskowych wsparcia udzielonego w ramach pracy socjalnej.

Nie wniesiono innych uwag do kontrolowanej dokumentacji w obszarze pracy socjalnej.

Kontrakty socjalne

Kontrola wykazała, że Ośrodek Pomocy Społecznej w Marianowie w 2023 r. zawarł - 6 kontraktów socjalnych część A, określonych w art. 108 ustawy o pomocy społecznej.

Należy wskazać, że kontrakt socjalny jest jednym z narzędzi pracy socjalnej, również jej dokumentowania.

Sprawdzono wybraną dokumentację 5 osób, z którymi w 2023 r. podpisano kontrakt socjalny.

Kontrakty zawierane były w zakresie rozwiązywania trudnej sytuacji życiowej. W każdym przypadku pracownik socjalny monitorował sytuację osoby, z którą został zawarty kontrakt socjalny oraz dokonał oceny realizacji działań ustalonych w kontrakcie socjalnym.

Jednocześnie ustalono, że w kontraktach socjalnych cele sformułowano jak działania, w związku z tym działania są tożsame z celami. Ponadto treść kontraktów była nieprzemyślana, np. we wszystkich badanych kontraktach jako ograniczenia osoby lub bariery w środowisku powodujące utrudnienia w rozwiązywaniu trudnej sytuacji życiowej, wskazano brak środków finansowych. Poinstruowano Kierownika Ośrodka o zasadności udziału pracowników socjalnych w szkoleniach z zakresu prawidłowego sporządzenia kontraktów socjalnych.

Nie wniesiono innych uwag do kontrolowanej dokumentacji w obszarze kontraktów socjalnych.

Dodatkowo z informacji uzyskanych od Kierownika Ośrodka wynika, że w kontrolowanym okresie, w zależności od indywidualnej sytuacji Ośrodek nawiązywał współpracę z różnymi instytucjami, m.in. z: sądem – II Wydział Rodzinny i Nieletnich, kuratorami, Policją, pedagogami szkolnymi, placówkami opiekuńczo-wychowawczymi, ośrodkami interwencji kryzysowej, Powiatowym Urzędem Pracy w Stargardzie, Zakładem Ubezpieczeń Społecznych, itd. Celem współpracy było budowanie sieci wsparcia i zaplanowania wspólnych, kompleksowych działań, służących poprawie sytuacji rodzin z dysfunkcjami oraz analiza i diagnoza potrzeb. Jak również poszukiwanie nowych rozwiązań i ustalanie planów pomocy dla rodzin, które tego wymagają.

Prócz tego, Kierownik Ośrodka poinformowała, że w 2023 r. realizowano program „Korpus Seniora”, który miał na celu wsparcie osób powyżej 65 roku życia, i

zapewnienie im tzw. „opieki na odległość”. Dodatkowo realizowano Program „Opieka wytchnieniowa”, który miał na celu wsparcie rodzin w opiece nad seniorami w rodzinie. Nie wniesiono innych uwag do badanego obszaru.

Współpraca z organizacjami pozarządowymi

Ośrodek w Marianowie, w kontrolowanym okresie, współpracował z/ze:

- Towarzystwem rozwoju gminy, w zakresie organizacji imprez dla rodzin z dziećmi (Dzień Dziecka, Dzień Pieczonego Ziemniaka);
- Fundacją „Nowe Możliwości”, w zakresie:
 - a) kierowania osób z orzeczeniem o stopniu niepełnosprawności do uczestnictwa w Warsztatach Terapii Zajęciowej,
 - b) udziału pracowników Ośrodka w „Festiwalu Dzwonków”, organizowanym przez Fundację,
 - c) udzielania wsparcia uczestnikom WTZ;
- Stowarzyszeniem Rozwoju Wsi Gogolewo i Dalewo, w zakresie:
 - a) wymiany informacji na temat dzieci, z rodzin dysfunkcyjnych, uczęszczających do Niepublicznej Szkoły Podstawowej w Gogolewie, prowadzonej przez Stowarzyszenie,
 - b) udziału pedagoga i psychologa w pracach grup diagnostyczno – pomocowych;
- Stowarzyszeniem „SAMBA”, w zakresie realizacji Projektu „Aktywni+”, kierowanego do osób powyżej 60 roku życia, zamieszkujących gminę Marianowo i Stargard. Projekt miał na celu zwiększenie ich aktywności społecznej. Kierownik Ośrodka brał udział w rekrutacji uczestników i ustalał grafik zajęć.

Dodatkowo corocznie Urząd Gminy Marianowo, przy współpracy z Ośrodkiem i organizacjami pozarządowymi przygotowuje imprezę pn. „Lato z Sydonią”, podczas której pracownicy GOPS w Marianowie, z ramach Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Zespołu Interdyscyplinarnego, udzielają informacji o dostępnych formach pomocy, odpowiednio w zakresie uzależnień oraz przeciwdziałania przemocy domowej.

Nie wniesiono uwag do badanego obszaru.

Program Fundusze Europejskie na Pomoc Żywnościową

Inicjatywa finansowana ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego Plus, która ma na celu wsparcie osób w trudnej sytuacji materialnej poprzez dostarczanie im pomocy żywnościowej oraz organizowanie działań towarzyszących, mających na celu ich integrację społeczną. Program obejmuje zarówno dystrybucję paczek żywnościowych, jak i posiłków, a także oferuje wsparcie w postaci warsztatów i poradnictwa. W kontrolowanym okresie, w celu realizacji Programu, Ośrodek współpracował z Centrum Socjalnym „Caritas” Archidiecezji Szczeciński Kamieńskiej, Schroniskiem dla Kobiet i Matek z Dziećmi.

Zgodnie z informacją uzyskaną od Kierownika Ośrodka w 2023 r. wydano 260 skierowań, a od 01.01.2024 r. do dnia kontroli ww. skierowań wydano 31.

Nie wniesiono uwag do badanego obszaru.

(akta kontroli str. 270 - 276)

Za stwierdzone w niniejszym protokole uchybienia i nieprawidłowości odpowiedzialna jest Pani Natalia Borowska - Kierownik Ośrodka.

Na podstawie ustaleń kontroli działalność Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Marianowie należy ocenić pozytywnie z nieprawidłowościami.

Ostatnia kontrola kompleksowa w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Marianowie przeprowadzona przez zespół inspektorów Wydziału Spraw Społecznych Zachodniopomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Szczecinie odbyła się w dniach 27 - 29 marca 2018 r. Kontrolą objęto zagadnienia dotyczące sposobu realizacji zadań określonych w ustawie o pomocy społecznej, w okresie od dnia 1 stycznia 2017 r. do dnia kontroli.

Działalność kontrolowanej jednostki oceniono pozytywnie z uchybieniami i zalecono przyznawanie świadczeń niepieniężnych zgodnie z art. 106 ust. 4 ustawy o pomocy społecznej. Ustalono, że zalecenie zostało zrealizowane.

Na tym kontrolę zakończono.

Przeprowadzenie kontroli zostało odnotowane w książce kontroli pod nr 14.

Zgodnie z § 17 rozporządzenia Ministra Rodziny i Polityki Społecznej w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej, kierownik jednostki podlegającej kontroli

może odmówić podpisania protokołu kontroli, składając, w terminie 7 dni od dnia jego otrzymania, wyjaśnienie przyczyn tej odmowy, co nie stanowi przeszkody do sporządzenia zaleceń pokontrolnych. Kierownikowi jednostki podlegającej kontroli przysługuje prawo zgłoszenia, przed podpisaniem protokołu kontroli, umotywowanych zastrzeżeń dotyczących ustaleń zawartych w protokole. Zastrzeżenia zgłasza się na piśmie do Dyrektora Wydziału Zdrowia i Polityki Społecznej Zachodniopomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Szczecinie w terminie 7 dni od dnia otrzymania protokołu kontroli.

W przypadku zgłoszenia zastrzeżeń do protokołu kontroli, termin odmowy podpisania protokołu wraz z podaniem jej przyczyn biegnie od dnia doręczenia kierownikowi jednostki podlegającej kontroli stanowiska dyrektora Wydziału Zdrowia i Polityki Społecznej Zachodniopomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Szczecinie wobec zastrzeżeń.

Protokół sporządzono dnia 16 lipca 2025 r. w dwóch jednobrzmiących egzemplarzach, z których egzemplarz nr 1 pozostaje w jednostce kontrolowanej.

Miejsce i data podpisania protokołu:

Marianowo, 23.07.2025 r.

Dyrektor jednostki kontrolowanej:

Natalia Borowska

Kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej

Kontrolujący:

1. Iwona Szczygieł
Starszy inspektor wojewódzki
w Wydziale Zdrowia i Polityki Społecznej,
1. Monika Wilczyńska
Inspektor wojewódzki
w Wydziale Zdrowia i Polityki Społecznej